

▲ KÜR D xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır H.Əliyev

DİPLOMAT

№ 06 (117), 17-23 Aprel, Nisan sal 2011
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

İctimai-siyasi qəzet
Rojnama civakî û siyasî

Qiyməti, 40 qəpik
Hêjaye

Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman? Qədim Avropanın xaçpərəstləri, Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər, Qurtarmış İslamı çox ağır dardan! Yüz illər sındırmış göy məşədləri. Kürdün dərgahına daim baş əyər.

Səbahəddin Eloğlu

İlah Əliyev Ümumrusiya Dövlət Teleradio Verilişləri Yayım Şirkətinin "Россия-24" telekanalına müsahibə vermişdir

Serok Barzanî: Muxalefet dixwaze xwe bi zorê ferz bike

Səh. 9

Polîsan dîsa Bengî Yıldız di erdê re kaş kirin

Səh. 8

UNUDULMAYAN ŞAHMALI KÜRDOĞLU

Sənət sirlərlə, möcüzələrlə doludur. Sənətkar ömrünü bitirir, amma onun yaratdığı sənət yaşayır. Dahi Üzeyir Hacıbəyovun, Azərbaycan musiqi sənətində izləri qalan, heç bir vaxt unudulmayan Cabbar Qaryağdı oğlu, Bülbül, Seyid Şuşinski, Keçəç oğlu Məhəmməd, Xan Şuşinski, İslam Abdullayev, Zülfü Adıgözəlov, Yavər Kələntəri, Mütəllib Mütəllibov, Yaqub Məmmədov kimi sənətkarları yaşadan da onların sənətidir. Belə sənətkarlardan biri də Şahmalı Kürdoğlu idi. O, bizim muğam sənətində öz dəst-xətti olan, səsi ilə fələklərə meydan oxuyan misilsiz bir ifaçıydı. "Rast" muğamını demək olar ki, əksər xanəndələrimiz oxuyur, amma hələ də Şahmalın oxuduğu "Rast"ın təsiri duyğulardan silinməyib.

Səh. 4

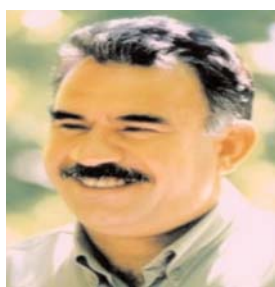
Династия Сасаниды И Курды

Səh.12-13

Ocalan: Ger çareserî pêk neyê dê şerê tevayî destpê bike

Liderê PKKê Abdullah Ocalan ragihand ku hevdiñinên wî yên bi dewletê re dom dikin û eger çareseriyê demokratîk pêk nayê, dê qonaxa şerê bitevayî dest pê bike.

Səh. 9

Gül: Ordu ülkeyi güçlü yapmaz

Səh.7

Azərbaycan prezidenti Fransa Senatının Fransa-Qafqaz dostluq qrupunun sədrini qəbul edib

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Fransa Senatının Fransa-Qafqaz dostluq qrupunun sədri, senator Ambruaz Düponun başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul etmişdir. Prezidentin mətbuat xidmətindən APA-ya verilən məlumata görə, dövlət başçısı senator Ambruaz Düponun ölkəmizə yemədən səfər etməsindən məmnunluğunu ifadə edib.

Ambruaz Düponla keçirdiyi ötən görüşlərini xatırlayan Prezident İlham Əliyev onun ölkəmizə bu səfərinin də uğurlu olacağına əminliyini bildirib. Azərbaycanla Fransa arasında əlaqələrin uğurlu və sürətlə inkişaf etdiyini vurğulayan prezident İlham Əliyev bu səfərin Fransa-Azərbaycan əlaqələrinin daha da genişləndirilməsi baxımından əhəmiyyətli

olduğunu deyib. Ölkələrimiz arasında əməkdaşlığın səviyyəsinin razılıq doğurduğunu deyən dövlətimizin başçısı əlaqələrin bundan sonra da möhkəmləndirilməsinin zəruriliyini qeyd edib.

Fransa-Qafqaz dostluq qrupunun sədri, senator Ambruaz Düpon bu səfər zamanı da Bakıda böyük inkişafın şahidi olduğunu və dəyişikliklərin onda dərin təəssürat yaratdığını vurğulayaraq, son bir neçə ildə paytaxtımızda gedən inkişaf proseslərinin önəmli qeyd edib. O, ölkəmizə həmin səfərindən sonra Azərbaycanı daha yaxından tanımağa başladığını deyib.

Görüşdə Azərbaycan-Fransa parlamentlərarası əlaqələrin önəmi qeyd edilərək, bu əlaqələrin münasibətlərin daha da genişləndirilməsi işinə öz töhfəsini verdiyi vurğulanıb.

Savunma bakanı, az önce önce Kürdistan Bölgesi Başkenti Hewler'e ulaştı.

Çarşamba günü Bağdat'a gelen Amerikalı Bakan Robert Gates, Iraklı yetkililerle tamesalarının ardından, az önce Kürdistan bölgesine ulaştı. Gates'in

Kürdistan - AMERİKA SAVUNMA BAKANİ HEWLER'DE

PNA-Hewler-Bağdat'a temaslarda bulunan Amerika

Kürdistan Bölgesi Başkanı ile görüşmesi bekleniyor.

PDK İLE YNK MUHALEFETLE GÖRÜŞMEYE HAZIR OLDUĞUNU AÇIKLADI

PNA-Kürdistan Demokrat Partisi(PDK) ile Kürdistan Yurtsevler Birliği'(YNK)nin yapmış olduğu ortak açıklamada, Kürdistan Bölgesi Başkanı'n yapmış olduğunu çağırma cevap vermek amacı ile muhalif parti ve hareketlerle görüşmeye hazır olduklarını açıkladılar.

Bugün PDK ile YNK tarafından yapılan açıklamada, Kürdistan Bölgesi Başkanı Mesud Barzani'nin, mevcut sorunların çözüme kavuşturulması için iktidar ile muhalif partilerinin, bir çözüme kavuşana kadar görüşmelerde bulunması gerektiği çağırısını ciddiye aldıklarını ve görüşmeye hazır olduklarını açıkladılar.

Açıklamada, PDK ile YNK olarak yaşanan mevcut sorunların çözümünün siyasi taraflar arasında sıkıştığını ve kendilerinin yaşanan ve yaşanacak tüm sorunların

çözüm yolunun diyalog olduğuna inadıklarına yer verildi.

Ortak açıklamada, diyalog için atılan her adımla büyük önem verdiklerini ve bu yönde atılan adımlara güçlü ve içten bir şekilde cevap verdiklerini ve bu nedenle Kürdistan Bölgesi Başkanı Mesud Barzani'nin iktidar ve muhalif partilerine yapmış olduğunu çağırısını önemli olarak değerlendirdi.

Açıklamanın sonunda, Başkan Barzani'nin yapmış olduğu çağırısı çok samimi bir çağrı olarak görüldüklerini ve çok sıcak bir şekilde bu çağırma cevap vermeye hazır oldukları ifadeleri kullanıldı.

Irak - BARZANİ İLE NOCEFİ SİYASİ GELİŞMELERİ DEĞERLENDİRDİ

PNA-Haber Merkezi- Dün gerçekleştirilen bir telefon görüşmesinde Kürdistan Bölgesi Başkanı ile Irak Paramentosu Başkanı, Irak ile Kürdistan Bölgesin'de son dönemde yaşanan siyasi gelişmeleri tartıştı.

Irak Parlamento Başkanlığı resmi sayfasından yapılan açıklamaya göre, dün Bölge Başkanı ile Parlamento Başkanı telefon yoluyla yapılmış görüşmede,

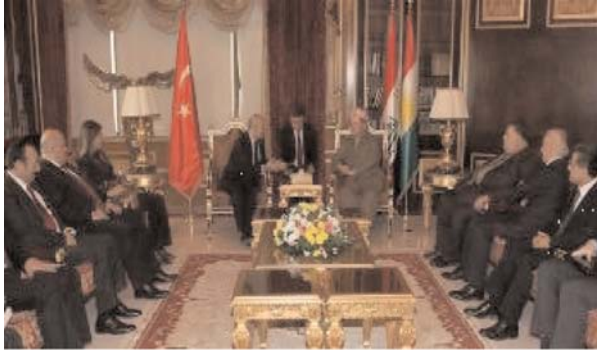
Irak'ta yaşanan siyasi gelişmeler ile Parlamento'un ulusal huzuru sağlamada ki rolü konusu ele alındı ve ikili

konu üzerinde fikir alışverişinde bulundu.

Açıklamada, ayrıca Kürdistan Bölgesinde yaşanan olaylar ele alındı ve medeni bir şekilde olaylara yaklaşılması gerektiği, hükümetinde

halkın taleplerine olumlu cevap vererek, islahatları yapması gerektiği üzerinde durulduğuna yer verildi.

BARZANİ TÜRK BAKANİ KABUL ETTİ

Türk Bakan Şimşek'in, Kürdistan'da güvenlik ve huzura çok verdiklerini ve bu durumu sağladıkları için Kürdistan Bölgesi

Başkanı'nı tebrik ettiği ifade edildi.

Görüşmede Başkan Barzani'nin, hava seferlerinin başlamasının önemli olduğunu ve ilişkilerin gelişmesi için atılmış olan bu adımı pozitif olarak değerlendirdiği ve Türkiye Başkanı'nın ziyareti ile ilişkilerin zirveye ulaştığını ifade ettiğine yer verildi.

Bakan Mehmet Şimşek, Başbakan Berham Salih ile de bir araya geldi. Görüşmeler, başına kapalı olarak gerçekleştirildi.

Kürdistan - ENFAL SOYKIRIMI 23. YILINDA

PNA-Haber Merkezi- Kürdistan Bölgesi Hükümeti 23. yılına giren ve 182 bin sivil mahsumun katledildiği o büyük insanlık suçunun yıl dönümünü dolayısıyla bir mesaj yayınladı. Enfale uğrayanların başı dik yakınları.. ve sevgili Kürdistan Bölgesi vatandaşları.

Bugün Enfal feleketinin üzerinden 23 yıl geçiş bulunuyor,1988 yılında kanlı Baas rejiminin eliyle, Arab dünyası ile uluslararası kamuoyunun gözlerinin önünde, halkımız tarif edilemez vahşice bir soykırımla karşı karşı kalmış ve 182 bin çocuk, kadın yaşı ve sivil gencimiz şehit edilmiş. Dünya tarihi ve örneği bulunmayan bu büyük felaket karşısında kulaklarını ve gözlerini kapatmıştır.

Çok büyük bir sayıda sivil Kürdistan Vatandaşının, bir çok il ve ilçeden alınıp kaybedilmesi bitmedi, o katiam toplum üzerinde büyük bir etki bıraktı ve toplum hafızasında felaket yaşanmaya devam ediyor.

Ulusumuzun ve Enfal edilmiş vatandaşlarımızın mücadelesinin eseri olan Kürdistan Hükümeti, Enfale uğramışlar ile şehitlerimizin acılarını ve dertlerini derinden hissetmektedir. Başı dik Şehit

yakınlarını yücelterek ve daha fazla hizmet sunarak onların dertlerini paylaşmaya ve azaltmaya çalışmaktadır. Kürdistan Hükümeti olarak olanaklarımızın sınırlarını zorlayarak şehit ailelerine hizmet götürmeye çalıştık. Bölgelerinde gerekli hizmetlerin yapılması, şehit aileleri için ev yapma, madde destek sunma ve buna benzer bir çok şey yapılmıştır ve yapılmaya devam edecektir.Kürdistan hükümeti şehit ailelerine hizmetin bir sınırı olmadığına inanıyor ve daha çok hizmet etmeye devam edecektir, ki yaptıklarımız ve yapacaklarımızın eksik kaldığını biliyoruz.

Enfale uğramış aileler ve Kürdistan halkı..

Oyle bir gündeyiz ki, bugün hepimiz o büyük acıyı, ilk gün ki gibi yüreklerimizde hissediyoruz, belki gönlümüze su serpen bir şey var oda Federal Irak Mahkemesi'nin bu kıyımı jenosit olarak tanımlaması, bazı üst düzey Baas yöneticisi ile bu katliamda yer alanların adil cezalarına kavuşması ve Irak Paramentosu ile Devlet Başkanlığının bu vahşeti jenosit olarak tanımlamasıdır.

Bugün, fedakar Kürt halkı ile siyasi hareketlerimizin mücadelesi sonucu, Kürtlere ait bir yönetime sahibiz, dün

dünya Enfale uğradığımızda gözlerini kapatmıştı, ancak şimdi durum değişti ve bize bakış açıları ile yaklaşımlarını değiştirdiler. Dostlarımızın yardımı ile artık Enfalden kurtulmuş olanlara en iyi şekilde hizmet etmeye çalışıyoruz. Dostlarımız ve ilişkilerimiz sayesinde bu faleketi, dünya'ya jenosit olarak kabul ettirmeye uğraşyoruz. Bizler Kürdistan Hükümeti olarak bu katliamın Irak tarafından jenosit olarak kabul edilmesi ve gerekli olan maddi ve manevi tazminatın ödenmesi için çalışıyoruz.

Şunuda açıkça söylüyoruz ki, halkımızın bir birine kenetlenmesi ve ulusal birliğimiz sayesinde bir daha böyle büyük faleketlere uğramayacağız. Kürt halkına uygulanmış olan bu soykırım, birlikte tek yürek, yürüteceğimiz çalışmalarla jenosit olarak kabul ettirebilir ve uluslararası desteği alabiliriz.

YARIN IRAK'IN ÖZGÜRLÜK GÜNÜ

PNA-Haber Merkezi- 9,4,2003 tarihi Irak için ve Kürt halkı için özgürlük günü. Kanlı diktatör-

lüğe karşı başlatılan savaşta diktatörlük yıkıldı ve Irak halkları yıllardır süren zulümden kurtuldu.

Yıllarca, kurmuş olduğu baskı rejimi ile Irak halkını büyük zulümlere uğratan ve Kürtlere soykırım uygulayan Baas rejime karşı, Kualiyon güçleri tarafından başlatılan ve bir ay süren savaşın sonunda kanlı rejim yıkılmış, Irak hakları yılların zulmünden kurtulmuştu.

Özellikle Kürt halkı 1991 yılında Baas rejimine karşı başlatılmış olduğu halk ayaklanması ile kanlı rejimi toplarak-

larından söküp atmışsa da, dünya Kürtlerin Baastan temizlediği ve kendi iradesi ile yönettiği toprakları görmezden geliyor ve Baasa uygulanan ambargo ve yasaklar olduğu gibi Kürdistan Bölgesine'de uygulanıyordu. Ancak 2003'ten sonra yani Baas rejiminin yıkılmasından sonra ilk olarak Kürtler dünya'nın ablukasından ve Irak halklarında kanlı Baas rejiminden kurtuldu.

PNA-Hewler-KBB Divanı Başkanı Fuat Hüseyin, Irak'ta bulunan Amerikan kuvvetlerinin gitmesi veya kalması konusunda Bağdat kararını almadan tutumlarını açıklamayacaklarını belirtti.

Irak ABD anlaşması gereği Amerikan kuvvetlerinin, bu yıl sonuna kadar tamamen Irak'tan çekilmesi gerekiyor. ABD güçlerinin kalma süresinin uzatılması tartışmaları konusunda Kürdistan Bölgesi Başkanlığı(KBB) Divanı Başkanı Fuat Hüseyin yaptığı açıklamada " ABD güçlerinin kalması için Amerika ve Irak arasından yeni bir anlaşma imzalanması gerekiyor. Bu anlaşmayı yapma yetkisi Federal hükümettedir. Kürdistan Bölgesi'nin bu alanda yetkisi yok ve karar veremez. Uluslararası anlaşmalara izma atma yetkisi merkezi hükümette bulunuyor. Kamuoyu bu konuyu çok yoğun tartışıyor, ancak ne hükümet nede parlamento bu konuyu gün-

Kürdistan - AMERİKAN GÜÇLERİ İÇİN BAĞDAT'IN KARARI BEKLENİYOR

demine almış değil"dedi. Amerika ve Irak arasında, 2008 yılında imzalanmış olan anlaşma gereği, Amerikan güç-

lerinin bu yıl sonuna kadar Irak'ta terk etmesi gerekiyor.

Bağdat ve Hewler arasında hala çözüm bekleyen başlıklar konusunda Fuat Hüseyin " biz Bölge olarak ABD güçleri kalsın diyemeyiz. Ancak bu konuda siyasi analizler yapılabilir ki bir çok kişi ABD güçlerinin çekilmesi halinde sorun çıkacağı ve çekilmeden sonra neler yaşanacağını net olmadığı yorumlarında bulunuyor. Irak'ta da bazı kesimler, şuanda güvenlik sorunu seviyesinin düşük olduğunu ve Irak ordusunun durumu kontrol edebildiğini belirtiyor. Ancak bir soru işareti var burda, acaba Irak ordusu tek başına bulunu yapabilir mi?" diyerek farklı görüşleri dile getirdi.

Dünya - HARVARD ÜNİVERSİTESİ KÜRT YÖNETMENİN FİLMERİNİ İZLEYECEK

PNA-Tahran- Amerikan'ın dünyaca ünlü üniversitesi Harvard, düzenleyeceği bir törende, Kürt yönetmen Behman Kobadi'ye saygı için beş filmi yayınlayacak.

Harvard Film Archive örgütü, düzenleyeceği bir anma töreninde, Kürt yönetmen Behman Kobadi'ye saygı için onun beş filmi yayınlayacak.

Harvard Film Archive örgütü, sürekli olarak dünyaca ünlü sinemacıları merkezlerine davet etmek için çalışma yürütüyorlar ve bu sinemacıların yaşamları ve sinema alanında yürütmüş olduğu çalışmalar üzerinde duruyor. Bu çalışmalarda öğrenciler ve öğretim görevlileri ele alınan sinemacı üzerinde tartışmalar yürütüyor.

KÜRT AKADEMİSİ YILMAZ GÜNEYİ TARTIŞACAK

PNA-Hawler- Yarın akşam saatlerin de Kürt Akademisinde düzenlenecek olan bir çalışmayla, Kürt yönetmen ve sinemacı Yılmaz Güneyin hayatı ve sinema alanında yürüttüğü çalışmalar değerlendirilecek.

Hewler'de bulunan Kürt Akademisi binasında düzenlenecek olan çalışmada, Dr İbrahim Mahmud, dünyaca tanınan Kürt yönetmen hakkında yapmış olduğu araştırmayı katılımcılara sunacak.

Kürt sinemacılarının büyük bir çoğunluğunun çalışmalarını Kürt sinemasının başlangıcı olarak gördüğü senarist, yönetmen ve oyuncu Yılmaz Güneyin bilimsel açıdan anlaşılması üzerinde durulacak.

Yürütülecek olan bu çalışma yarın akşam Hewler'de bulunan Kürt Akademisi binasında saat 17.00 de başlayacak.

Kürdistan - KÜRT HALKINA UYGULANAN JENOSİDİ DÜNYA'YA KABUL ETTİRME KONFERANSI

PNA-Hewler-Dün KBB Divanı Başkanı Fuat Hüseyin'in başkanlığında yapılan toplantıda " Kürt Halkına Uygulanan Jenosidi Dünya'ya Kabul Ettirme Konferansı" programı onaylandı. Bu yılın Haziran ayında 5. Konferansı düzenleyecek.

Dün Hewler'de ki toplantıda konferans için yapılan hazırlıkların içerdiği rapor sunuldu. Konferans

inçin yapılan hazırlıklar için, yürütülen araştırmaların ardından, hazırlık Komitesinin programı kabul edildi.

Toplantıda, Kültür ve Gençlik, Adalet, Enfal ve Şehitler Bakanları, Dışişleri Sorumlusu, parlamenterler ve bir çok yetkili hazır bulundu.

Kürt Halkına uygulanan Jenosidi Dünya'ya Kabul Ettirme Konferansı, bu yılın Haziran ayında İsviçre Parlemantosun da düzenlenecek.

SƏTRİ XƏBƏRLƏR

* Türkiyə Mədəniyyət Nazirliyi Kürd xalqından bəhs edən "BERİVAN" filminin nümayişinə icazə vermədi.

*Kürd roman yazarı Məməd Uzun: PKK-a məsələsi Türkiyə və PKK-a tərəfindən bilərəkdən uzadılır.

*Türkiyənin Muş Universitetində uzun illər Türkiyədə qadağan olunan kürd dilində dərslərin tədrisinə başlanmışdır.

*Əhməd Türk: Hər şeydən öncə Kürd xalqının birliyi önəmlidir.

*İraq Federativ Respublikasının prezidenti Cəlal Tələbani PJAK-ın dağdan enməsinə təklif etdi.

*Türkiyənin İstanbul şəhəri ilə Kürdüstanın Ərbil şəhərləri arasında rəsmi olaraq təyyarə reysləri uçuşa başlandı.

*Minsk metrosunda baş verən terror aktında partlamadan 12 adam ölmüş, 100-dən artıq adam isə yaralanmışdır.

*Diyarbəkir zindanında dustaqlara törədilən işgəncələrə görə həbsxana rəhbərlərinə cinayət işi başlandı.

*BDP 32- nümayəndəsini TBMM-nə göndərməsini düşünür.

*Danimarka RojTV-ni "İLİN İFADƏ ÖZGÜRLÜYÜ" mükafatına layiq gördü.

*Şərafəddin Elçi: Türkiyənin Kürd məsələsinin həllinə ən Uyğun Çözümü Federasiyadır.

*Seçim ərafəsində İstanbulda 12 BDP-li həbs olundu.

*Kürdüstan Bölgesinin Prezidenti Məsud Barzani cənablarından xalqın tələblərinə tam dəstək gəldi və o dedi: " Mən xalqın rəhbəriyəm əgər Xalq istəsə mən istefa verərə bilərəm".

*Diyarbəkirdə yeni JİTEM- soruşdurması başlandı.

*Beynəlxalq Mətbuat Mərkəzi: "Dünyada ən çox jurnalist Türkiyədə həbs olunub".

*PKK-ı dustaqlar aclıq aksiyası keçirirlər.

*Suriya üsyançıları indiki prezident Bəşar Əsədin atası, keçmiş prezident Hafis Əsədin heykəllərini dağıdırlar.

*1980-ci ildə Türkiyədə hərbi çevriliş edən və bir çox günahsız insanların qanını tökən generatör Kənan Əvrən və kamandası sorğuya çəkildi .

*Moskvada Kürd məsələsi ilə bağlı mətbuat konfransı keçirilmişdir.

*Uzun illərdir kürd məsələsini demokratik yolla həll edəcəyinə söz verib heç nə edə bilməyən AKP-nin sədri Ərdoğan, yeni seçkilərin yaxınlaşdığını görərək köhnə "avazını" təkrar edərək deyir: "Biz Kürd məsələsini mütləq Demokratik yolla həll edəcəyik "

*Kərkük məsələsini nə İran, nə Türkiyə, nə ərəb ölkələri, nə də Avropa birliyi həll edə bilməz. Kərkük məsələsini yalnız Kərkükdə yaşayan xalqlar həll edə bilər.

*Bağdat yaxınlığında yeni toplum məzarları tapıldı, tapılan məzarlarda 800-dən artıq insanın cəsədləri tapılıb. Aparılan araşdırmalardan məlum olub ki faşist Səddam Hüseyin 1980-1988-ci illərdəki kürd xalqına qarşı yox etmə-soyqərm siyasəti zamanı aparılan əməliyyatlardan biridir.

*Bağdat sakinləri İraq Federasiyasının baş naziri Nuri Əl-Malikiyə istefaya çağırıblar.

*Moskvada "Kürdüstan" adlı futbol komandası yaradılıb.

*CHP sədri Kamal Kılıçdaroğlu İstanbulu Türkiyənin ən böyük "kürd şəhəri" adlandırmışdır.

*Kərkükdə terror hücumu nəticəsində Kərkük-Bağdat yoluna xeyli ziyan dəyib.

*BDP Türkiyədə keçiriləcək parlament seçkilərinə namizədlərin adlarını açıqlayıb.

*Kürdüstan muxtariyyatının prezidenti cənab Məsud Barzani Türkiyənin Maliyyə naziri ilə görüş keçirib.

*Ərbil şəhərində İspaniya-Kürdüstan ticarət konfransı işə başlayıb.

Fazıl QARAOĞLU,
professor

bizə türklər, kürdlər, azərilər və gürcülərlə və ya ən azından gürcülərlə yaxşı keçinməyimizi məsləhət görürlər. Amma buna xalqımızın gücü çatmaz. Çünki bu xalqların mənfəətləri arasında böyük bir uçurum var. Onlar Rusiyaya və onun müttəfiqlərinə xəyanət etdilər. Ancaq ermənilər böyük müttəfiqlərinə sadiq qaldılar və qalmağa davam edəcəklər..." – deyilir, Çaluşyanın "Qırmızı kitab"ında.

Yer üzünə dağılmış ermənilərin bir yerə toplanmaq və bir dövlət qurmaq həsrəti varmı? Bu həsrət təkcə erməni xalqınamı aiddir? Əvvəl birinci suala cavab olaraq demək istərdik ki, ermənilər təkcə türkü, kürdü, farsı, azərinə, gürcünü deyil, birbirlərini belə sevmirlər. Yəni

hətta əsir düşən insanları belə qeyri-insani davranışlarla yox edirdilər.

Bax o zamanlar ermənilərin "Türkü və kürdü öldür" rəsmi parolları olmuşdur.

Əgər kürdlərin çoxluqda yaşadığı yerlərdə, Ərzurumda olduğu kimi, toplu məzarlar aşdırlarsa, çox sayda günahsız kürdün öldürüldüyü ortaya çıxar. Ermənilərin hədəfləri kürdlərin çoxluqda yaşadığı yerləri "öz torpaqlarına" qatmaq, xamxəyalında olduqları "Böyük Ermənistan" yaratmaq olmuşdur. Beləcə, kürdlər də soyqırma uğradılmaq istənmişdir. Bu vəhşiliklərini örtbasdır etmək istəyən ermənilər türklərlə kürdlərin uzun-uzadı tarixdən gələn qardaşlığını pozmaq niyyətində olmuş, bu iki qardaş mil-

edilməsini və bu yazdıqlarımızı təkidlə tələb etməsini Van valisinə əmr edirəm.

Kürdlərə heç bir üsyan çıxarmalarını əmr edirəm, əks halda əlimizdə olan əsirlərin edam ediləcəklərini və kəndlərdəki xalqın yox ediləcəyini şərt qoyuram. Ermənilər ilə təslim olan kürdlər arasında hər hansı bir qanlı döyüş çıxması halında bütün məsuliyyət Van valisinə aid olacaqdır.

Amerika və İsveçrə təmsilçiliklərinə sığınan əsir türk və kürd qadınları sabahdan (23 iyun) etibarən öz evlərinə göndəriləcəklər. Bu qadınların təhlükəsizliyi, mallarını və özlərinə aid torpaqları və əkinləri azad istifadə edə biləcəkləri mövzusunda məsuliyyət Van şəhəri ilə ətraf bölgələrin polis komissarlarına aid olacaqdır.

alib öz vətənləri olan Türkiyə əleyhində rus ordusuna yardım edərək xalqın nifrətini və intiqam hissələrini öz üzərlərinə çəkirdilər. Bu vəziyyət, məsələn, Yunanıstan ilə Türkiyə arasında qanlı döyüşlər baş verdikdə belə, yunanlı yurddaşları ilə heç döyüşməyən türklər və kürdlərin ermənilərə nə üçün hücum etdikləri sualına tam bir cavab ola bilər. Bu cavab çox sadə və asandır. Məsələ burasındadır ki, Türkiyədəki yunan xalqı yunan-türk müharibəsi zamanı çox diqqətli davranmış, tərəfsizliyini qorumuşdur. Onlar müharibə işlərinə heç qarışmamışlar.

Türkiyədəki ermənilər isə devrimci erməni komitələri sayəsində öz dövlətlərinin düşmənləri olan ruslar tərəfində yer almışlar, buna görə də onlar yurd-

KÜRD VƏ TÜRKÜN QARDAŞLIĞI (rəsmi sənədlərlə)

(Əvvəli qəzetimizin
03-04 nömrəli sayında)

Dünyada ermənilərdən başqa heç bir millət bağlı olduğu dövlətə qarşı düşmənin yanında yer alıb könüllü dəstələr yaratmamışdır. Erməni Daşnak komitəsi bütünlüklə irq ayrılığı üzərində qurulmuşdur. Onların "Qırmızı kitabı" türklərlə yanaşı kürdləri də Avropa ictimaiyyətinə barbar olaraq tanıtmışdır. Rəsmi arxiv sənədlərinə önəm verməyən ermənilər uydurduqları bu kitabda Avropa mədəniyyətinin davamçısı olaraq da o bölgədəki yeganə mədəni millətin iftiralılarına cavab verir. Həyasızlığa bax!!! Əslində isə, müxtəlif ölkələrin arxiv sənədləri göstərir ki, daşnaklar başda olmaqla erməni könüllü dəstələri Anadolu türkləri və kürdləri üzərində qırğınlar, qətliaamlar törətmiş, barbarlıq etmişlər.

Türklərə və kürdlərə qarşı "ədəbi" əsərlərlə məşhur olmuş Çaluşyan ilə ortaqlarının yazdıqları "əsərlərin" dəyəri yaxşı bilinir. Bu da bir həqiqətdir ki, Daşnak komitəçilərinin iftiralılarına cavab vermək olduqca çətindir. Çünki bunlar ədəbi əxlaq və şəffaflıqdan o qədər də anlamazlar. Əgər bu kitab hər hansı bir jurnalistin qələmindən çıxmış olsaydı, onu görməzlikdən gəlmək olardı, fəqət çox təəssüflər olsun ki, bu kitab Ermənistanda tanınmış şəxslərinin ortaq məhsuludur. Və çox təəssüflər olsun ki, bu kitab fransız, ingilis və digər dillərə tərcümə edirlər və erməni kilsəsinin liderləri tərəfindən müxtəlif konfranslara təqdim olunmuşdur. Məqsəd: Erməni şovinistlərinə görə Avropa mədəniyyətinin tək təmsilçisi olan "mədəni" erməni xalqının, "barbar" türklər və kürdlər başda olmaqla "mədəniyyətsiz" xalqların arasına soxulmuş olduğunu ortaya qoymaq, "Böyük Ermənistan"ın qurulmasına yardım diləməkdir.

"Bu mədəniyyətdən uzaq xalqlar hər zaman və hər yerdə erməni xalqını sıxışdırır, onun Kiçik Asiya və Cənubi Qafqazın aydınlandılmasında böyük tarixi misiyasını həyata keçirməyə mane olurlar. Ermənilər böyük müttəfiqləri Rusiya, Fransa, İngiltərə, və Amerikaya olan duyğulu bağlılıqlarına görə məğrurdurlar. Bizim dostlarımız olan ruslar, ingilislər, fransızlar və amerikalılar

bugünkü Ermənistanda qeydiyyatda olan ermənilərin yarısından çoxu xaricdə yaşayır. Bu insanlarda vətən, millət sevgisi yoxdur... İkinci suala gəldikdə isə deyə bilərik ki, bir çox millətlər də bu vəziyyətdə olmuşlar. Lakin onların hamısı erməni daşnakların seçdikləri yola girməkdən çəkinmişlər. Onlar vətəndaş olduqları dövlətin daxilində olan qarışıqlığı öz millətçi məqsədləri üçün istifadə etməmişlər. Onların heç biri könüllü dəstələr quraraq öz dövlətinin düşmənlərinə qatılmadılar. Əlbəttə, mədəni xristian dövlətləri də Osmanlı dövlətinin ermənilərə etdiklərini edərmişlər. Bu dediklərimizi isbat etmək üçün çox da uzaqlara getməyə ehtiyac yoxdur. Günümüzdə İngiltərə, İngiltərənin düşmənlərinə qatıldığı üçün deyil, sadəcə keçmiş müstəqilliyinə qovuşmaq istəyən İrlandiyalı yandırılıb-yaxdı. Bu da bir həqiqətdir ki, öz gözündə pisliyi, barbarlığı görməyən, başqalarının gözündə xırda çöpü görən ermənilər doğru yolda deyillər. Ermənilərin uydurduqları yalanların tarix ilə heç bir əlaqəsi yoxdur. Tarixi məsələlərdə rəsmi sənədlər danışar. Ədəbiyyat isə yalnız yazının deyil, onun aid olduğu xalqın ruhunun əyanıdır. Nə isə...

Biz rəsmi sənədləri araşdırmağa və erməni devrim komitələrinin, xüsusilə də Daşnaksütyun komitəsinin I Dünya müharibəsi zamanında türklərə və kürdlərə qarşı olan münasibətlərini oxucularımıza çatdırmağa davam edək. Rus ordusu Türkiyə torpaqlarında zəfərdən-zəfərə irəlilədiyi zaman, Daşnaksütyun komitəsinin qurduğu erməni könüllü dəstələrinin vəziyyəti "fövqəladə" idi. Onlar nizam-intizamlı bir ordunun arxasınca irəliləyir və döyüşün qanlı izlərini yox edirdilər, yəni türklər və kürdlər tərəfindən tərk edilən kəndləri, döyüş zamanı yaralananları və şəhid düşən insanların cəsədlərini yandırirdılar,

lətin arasında münaqişə yaratmaq arzusunda olmuşlar. Hətta "Hürriyyət" qəzetinin 28 sentyabr 1988-ci il tarixli sayında ermənilərin kürdləri türklərə qarşı təhrikədiçi "Sovet Ermənistanı kürdlərə dəstək!"; "Kürdləri yalnız buraxmayacağıq!" başlıqlarla qarşılaşırıq. Ermənilər bu yazılarda, aldadıcı sözlərlə kürdləri "dəstəklədiklərini" və hər zaman "dəstəkləyəcəklərini" söyləyirlər. Biz, daşnak ermənilərin kürdlərə qarşı törətdikləri vəhşiliklər nəzərə alınmalı və dünya ictimaiyyəti tərəfindən dəyərləndirilməlidir düşüncəsindəyik və bu əxlaqsız qadınlar kimi iftira uyduran millətə "Ey yastıbaş erməni! Əgər dınağı ətdən ayıra bilsən, kürdü türkdən və ya türkü kürddən ayıra bilsən!" – deyirik.

Bunu da qeyd etmək istərdik ki, ruslar sivil kürd xalqını ermənilərdən qorumaq üçün tədbirlər almağa çalışmışlar, lakin çox təəssüflər olsun ki, ermənilər nəinki əsir düşmüş, hətta günahsız kürd xalqına qarşı vəhşicə davranır, onları öldürürdülər. Nəticədə, könüllü erməni dəstələrin bu cür hərəkətlərinin qarşısını almaq üçün Vanda bir hərbi səhra məhkəməsi qurulmuş və könüllü erməni dəstələrindən üç nəfər (Kutrik Tiosov, Azis Minasov və Mesrop Melikov) haqqında edam qərarı alınmışdır. Aşağıda qeyd etdiyimiz rəsmi sənəd könüllü erməni dəstələrinin fəaliyyətlərini açıq şəkildə ortaya qoyur:

"Əmr 34 sayılı hissə, 22 iyun 1915-ci il, Van.

Artilleriya komandanı təslim olan kürdlərin öz kəndlərinə dönmələrinə izin vermişdir.

Kürd kəndlərinə hücum etməmək, mallarını qarət etməmək, kürdlərin tarlalarına və onların geri döndükləri kəndlərin əkinlərinə toxunmamaq, kürdlərin heyvanlarını mənimsəməmək haqqında erməni xalqına təbliğ

General-mayor NİKO-LAYEV
Ordu komandanı"

General-mayor Nikolayevin bu əmri erməni liderlərini üsyan etdirmişdir: "Necə yeni? Rus komandanlar kürd deyilən bu adamları qoruyurlarmı? Bizi kürdlərlə bərabərmi görürlər?"

Ermənilər bütün güclərini səfərbər edib bu əmrin ləğv edilməsinə çalışmışlar. Van valisi Aram bu əmrə qətiyyətlə qarşı çıxmışdır. "Türkiyədə rus silahının müvəffəqiyyət əldə etməsini dəstəkləyən və bu müvəffəqiyyətin qazanılmasına imkanları daxilində yardım edən yeganə zümrə olan Türkiyə vətəndaşları ermənilər bu əmrə çəşib-qalacaq" deyər sözə başlayan Aram, Bəyazid hərbi hissəsinin komandanına göndərdiyi yazısında belə davam etmişdir: "Ermənilər, rus hərbi rəhbərliyinin həm öz müttəfiqləri olan ermənilərlə, həm də düşmənləri olan kürdlərlə bərabər davrandığını, Rusiya vətəndaşlarını əzən və kəsən insanları himayə etdiyini görməzlikdən gələ bilməzlər. Rusiyalı özlərinin xilaskarı və kürdlər ilə türklərin boyunduruğuna qarşı müdafiəçisi olaraq görən ermənilər arasında bu əmrin nə qədər acı bir xəyal qırğınlığına yol açacağına görə bilmək çətin deyildir. Rus əsgərlərinə təslim olan kürdlərin ya müharibə əsiri, ya da müharibə günahkarı olaraq qəbul edilməsi və bu son vəziyyət baş verdikdə cəzalandırılmaları, digər bir deyimlə edam edilmələri lazımdır."

Beləcə rus komandanlar kürd başçıları öz yanlarına çəkə bilmək məqsədilə onlarla əlaqə qururdular. Rusların bu siyasəti ermənilər tərəfindən əngəllənmişdir.

Heç şübhəsiz, ermənilər bu bölgədə çoxluq yaratmaq, müharibə bitdikdə isə müstəqillik əldə edib bir Ermənistan qurmaq istəyirdilər. Məsələ burasındadır ki, Türkiyənin heç bir sancağında erməni nüfus sayı toplam nüfus sayından belə çox-çox aşağıda olmuşdur. Kürdlər isə ermənilərdən qat-qat artıq olmuşlar.

Beləliklə, erməni xalqının liderləri Türkiyədəki soydaşlarını təhrik etməklə, Rusiyanın yanında yer

daşları olan türklər və kürdlər tərəfindən pislənmişlər.

Bu da bir həqiqətdir ki, erməni daşnaklar rusları deyil, onların silahlarını sevmiş və onlardan öz mənfəətləri üçün istifadə etmişlər. Onlar hər zaman ikili oynamış və ikiüzlü davranmışlar. Bu gün belə erməni xalqının taleyini müəyyən edən siyasətçilər bu üsuldən istifadə edirlər. Dünyanın bugünkü rəhbərləri qarşısında ikili oynayaaraq, yüzillər boyunca bərabər yaşadıkları millətləri arxadan vurdular kimi bu gün də vurmağa davam edirlər. Bu, bir həqiqətdir. Bu da bir həqiqətdir ki, ermənilərin "Qırmızı kitab"ında könüllü erməni dəstələri və onların qurucuları haqqında söylənməsi belə qorxunc olan öyğülər yer almışdır. Məsələn, "Könüllü dəstələrin rus-türk müharibəsində iştirak etmələri yüzminlərlə mühacirin həyatını qurtarmış, erməni xalqını yüksəltmiş, xalqın əsgəri və irqi cəsarətini ortaya qoymuşdur. 10 min erməni könüllüsünün I Dünya müharibəsi zamanı hərbi fəaliyyətləri millətimizin tarixində iz buraxmışdır..." – deyilir bu kitabda.

Daşnaklar Cənubi Qafqaz sərhədlərinin içərisində peyda olduqları ilk gündən etibarən xüsusi dəstələri vasitəsilə terror hərəkətinə başlamış və çox sayda türkü, kürdü və dövlət adamlarını qətl etmişlər.

Rəsmi sənədlər incələndiyi zaman erməni liderlərinin, erməni "Qırmızı kitab"ının yazdığı kimi deyil, fərqli davrandıqları ortaya çıxır. Belə ki, erməni devrimçilər fəaliyyətlərinin ilk günündən etibarən həm türk-kürd çoxluğunu, həm də ermənilərlə bir yerdə yaşayan digər xristian cəmiyyətlərini görməzlikdən gəldilər. Ermənilər bu təslim bölgəyə, yəni Cənubi Qafqaza digər xalqların mənfəətlərini rədd edən, tamamilə millətçi bir proqramla gəlmişdilər. Erməni devrim başçıları, xüsusilə də Daşnaksütyun komitəsinin peyda olmasından əvvəl, Cənubi Qafqazlılar sülh və hüzur içərisində yaşayırdılar. Lakin gələcəyin Ermənistanı üçün bir torpaq parçası əldə etmək məqsədilə gələn ermənilər o zamana qədər sakit bir həyat sürdüren Cənubi Qafqaz kənd və şəhərlərinə etnik düşmənçilik və nifrət duyğuları gətirdilər.

Kurdistanî - KONSÛLÊ URDONÊ YÊ LI HEWLÊRÊ DEST BI KARÊ XWE KIR

PNA –Konsûlê giştîyê Urdonê yê li Hewlêrê Fayiz Elxûrî bi awayekê fermî dest bi kar û barên xwe kir

Piştî ku konsûlê giştîyê Urdonê yê li Hewlêrê Fayiz Elxûrî bawernameya xwe pêşkêşî wezaretê derve ya Iraqa federal kir, serdana herêma Kurdistanê kir û bawernameya xwe pêşkêşî berpîrsê fermangeha peywendîyên derve yê herêma Kurdistanê Felah Mistaf kir.

Bi ewî awayî jî konsplê giştîyê Urdonê yê li Hewlêrê bi şeweyekê fermî dest bi karên xwe kir.

Konsûlê giştîyê Urdonê yê li Hewlêrê Fayiz Elxûrî bi boneya destpêkirina karê xwe hêvî xwezt, ku ew bikaribe peywendîyên navbera herêma Kurdistanê Urdonê bêtir ber bi pêş ve bibe û bigihîne asteka bilind û baş û weha jî got: Ji bo herdu gelên dost û bira ew derfetaka dîrokî ye,

ku ji nêzîk ve kar ji bo xurtkirina peywendîyên navbera hev bikin.

Fayiz Elxûrî şadbûna xwe jî da nîşandan, ku ew wek yekemîn konsûlê giştîyê Urdonê li Hewlêrê dest bi karê xwe dike û spasîya fermangeha peywendîyên derve yê herêma Kurdiostanê jî kir, ku bi germî pêşwazîya wî kirine.

Konsûlê giştîyê Urdonê yê li Hewlêrê herwisa ragihand, ku ew dê girêdayî ewê çendê be, ku kar ji bo ber bi pêş ve birina peywendîyên navbera herdu alîyan bike û weha jî da xuyakirin, ku Urdon amade ye, di prosesa investkariyê û avdedankirinê û hemû biwarên din de alîkariya herêma Kurdistanê bike û piştevaniya hukûmeta herêma Kurdistanê jî bike.

Ji alîyê xwe ve jî

berpîrsê fermangeha peywendîyên derve yê herêma Kurdistanê Felah Mistaf şadbûna xwe li hember ewê pêngava dewleta Urdonê da nîşandan û bi boneya dest bi karbûna wî, pîrozbayîyên germ ên fermangeha peywendîyên derve yê herêma Kurdistanê pêşkêşî konsûlê giştîyê Urdonê yê li herêmê kir.

Felah Mistefa amadebûna fermangeha peywendîyên derve yê herêma Kurdistanê jî ji bo alîkariyên û hemahengîyê ya di ber serxistina karên wî li herêma Kurdistanê da nîşandan û hêvî jî xwezt, ku ew bikaribin astê peywendîyên navbera herdu alîyan di biwarê siyasîyê, abûrîyê, ferhengîyê(kulturîyê) de ber bi pêş ve bibin, ku ew jî di ber xizmeta herdu alîyan de be.

Pêdivîyê nîşandanê ye, ku Mesûd Barzanî serokê herêma Kurdistanê di sala 2010 de serdana Urdonê kir û piştî hingê jî Şahê Urdonê Şah Ebdullah razîbûna xwe li hember vekirina konsûlxaneyê Urdonê li herêma Kurdistanê da nîşandan.

Kurdistanî - HÊLA TRAM LI HER SÊ BAJÊRÊN KURDISTANÊ DIHÊ ÇÊKIRIN

Bêjedarê wezaretê veguhaztinê û gihandinê yê herêma kurdistanê Omîd Muhammed di bêjedanekê de ji PNA re ragihand, ku paş derbazbûna du mehan ji bo vexwendina wezaretê veguhaztinê û gehandinê ya hukûmeta herêma kurdistanê li ser çêkirina hêla

Tram, girêbestek bi sê kompaniyên bîyanî re yê şarezayê dîzayîna hêla Tram encamda û niha ev kompaniyên han yê ku Îtaly û Romanîne li her sê bajêrên mezinên kurdistanê dest bi karê xwe kirine.

Her Omîd Muhammed weha jî got, li angora evê

girêbestê ev kompaniyên han, dê karê dîzayîne di maweyeka nîşankirî de temambikin û paş temamkirina evê karê, gerek bikeve biwarê cihbichkirina û ew jî pêdivî bi budceyeka pir heye, ji ber evê

yeke jî em dê vexwenin gelo hukûmeta herêma kurdistanê dikare evê prosesê cihbichbike yan dide investkarekî.

Tram hêla herî pêşkevîyê ya navxweya bajêrane û ji bo kêmkirina qerebalixîyê di nava bajêran de û ji bo veguhaztina hevweletîyane.

PNA – Zîrek Abdulrehman – Îro li hola encûmenê nûnerên Iraqê bi amadebûna hijmarek ji endamên encûmenê nûneran salvegera qurbanên karesta Enfalê hat bîranîn û têde çendîn wêne, tablo û filmên dêkomentî li ser Enfalê hatin pêşkêşkirin, her di vê rûniştinê de beyannameyek ji aliyê fraksyona Kurdistanî ve hat xwendin.

PNA – Zîrek

Kurdistanî - EŞWAQ CAF: PÊŞNIYAR DA TERMÊN KU LI KERKÛK HATINE DÎTIN LI WARÊN WAN BÊN VEŞARTIN

Abdulrehman – Îro li hola encûmenê nûnerên Iraqê bi amadebûna hijmarek ji endamên encûmenê nûneran salvegera qurbanên karesta Enfalê hat

bîranîn û têde çendîn wêne, tablo û filmên dêkomentî li ser Enfalê hatin pêşkêşkirin, her di vê rûniştinê de beyannameyek ji aliyê fraksyona Kurdistanî ve hat xwendin.

Kurdistanî - HUKÛMETA TURKIYE LI DIJÎ BAJÊRVANÊN BAKÛRÊ KURDISTANÊ

PNA - Wezaretê navxweyîyê ya Turkiye biryarek li dijî du serokên bajêrvanîyên yê ser bi Partiya Aştîyê û Demokrasîyê BDP derxist û li angora ewê biryarê ew herdu kî ji ser kar hatin rakirin.

Seroka bajêrvanîya Gewer (Yoksekova) Rûken Yetişkin û serokê bajêrvanîya Hîzan Lezgîn Bîngol ên ku ser bi BDP ve ne, berê sizayê zindanîkirinê bi maweya 10 heyvan bi ser wan de hatibû sepanandin û niha jî li nagora biryara wezaretê navxweyîyê ya Turkiye ji ser kar hatin derxistin.

Ew herdu serokên bajêrvanîyê yê bakûrê Kurdistanê di 16 adara

sala 2004 de li festivala gencan gotarek pşkêş kiribûn û daxwazkarê giştî yê Turkiye jî ew herdu gunehbar kiribûn, ku wan di goratên xwe de propaganda ji bo Partiya Karkirên Kurdistanê PKK kirine.

Piştî derbasbûna sê salan bi ser ewan bûyeran ve, ew herdu serokên bajêrvanîyê yê ser bi BDP ve hatin

dadgahîkirin û heryek ji wan sizayê 10 hevy zindan bi ser de hat sepanandin, belê parêzerên wan daxwaz kirin, ku sizayê wan bhiê rakirin û kar pê nehê kirin.

Dadgeha bilinda Turkiye jî di sala 2010 de sizayê ku bi ser herdu serokên bajêrvanîyê de pesend kir û ew hatin girtin û ji bo girtîxaneyê (zindana) Bitlîsê hatin şandin.

Niha jî wezaretê navxweyîyê ya Turkiye biryarek di bareya ewan herdu kesan de derxistîye û li angora ewê biryarê herdu serokên bajêrvanîyê Rûken Yetişkin û Lezgîn Bingol ji ser kar hatin rakirin.

Nêvdewletî - FELESTÎNÎYAN ALÎGIRÊ XWE KUJTIN

Jêderên ewledariyên Felestîne yê ser bi grûpa Hamas ve ragihandîndin, ku wan cendekê hevweletîyê Îtalyayî Vîtorîyo Arigonî yê ku alîgirê Felestîyan bû û di berjewendîya wan de kar û çalakî dikir li deverka Kerta Gaza vedîtiye. Ewan jêderan weha dan xuyakirin, ku piştî derbasbûna çend demjimaran bi ser revandina Vîtorîyo Arigonî wan cendekî wî vedîtin .

Li angora zanyariyên ajansên nûçeyan û jêderên nûçeyên Felestîne grûpeka selefî û dijawîperest ew çalak-

vanên Îtalyayî revandine û ew kujtine û hêzên ewledariyê jî paş çend demjimaran cendekî wî vedîtiye.

Jêderên nûçeyên Felestîne weha dan xuyakirin, ku ew grûpa han li dijî grûpa Hamas kar û çalakîyan dike û grûpa Hamas rêber û çend endamên wan girtine.

Grûpa Hamas jî grûpeka dijwarîperest a Felestîni ye û kerta Gaza di bin kontrola ewê grûpê de ye.

Ew grûpa han daxwaza ji Hamas kiribû, ku li hember azadkirina

ewî hevweletîyê Îtalyayî de rêber û çend endamên wan bihên azadkirin, belê Hamas daxwaza wan pesend nekiribû.

Ewê grûpa dijawîperest videyoyek di evê bareyê jî de belav kiriye û qurbanîyê wan tê de dihê nîşandan, ku çavên wî hatine girtin. Endamên ewê grûpê di ewê videyoyê de dewleta Îtalya bi kafir bang dikin û hevweletîyê Îtalyayî alîgirê Felestîyan jî bi kesekî xirab didin naskirin, ku ji bo karên xirab ber bi Felestîne ve hatiye û li wir akincî bûye.

Berpirsekî Hems di evê bareyê de ji kanala BBC a Bîrtanyayî re ragihand, ku heta niha kesek hatiyê girtin û niha polis li dûv çend kesên din jî digire, ku weha dihê mezendekirin wan jî dest di ewê kirdarê de hebûbe.

Əlifba

Əlifba

Əlifba

Əlifba

Mehmûd Osman: Bila Erdogan xema pirs kurd li bakûr bixwe

Endamê Kurd yê Parlametoya Iraqê Mehmûd Osman serdana Serokwezîrê Tirkîyeyê bo Herêma Kurdistanê bi giring da zanîn û daxwaz kir ku ev zêdetir hewla çareserkirina pirs kurdan li Tirkîyê bide. Mehmûd Osman di daxuyaniyekê de derbarê serdana Recep Teyyip Erdogan bo Bexda û Hewlêrê wiha got, "Serdana Erogan bo Iraq û Necefê bi wê merema bû ku Tirkîye û Amerîka naxwezîna Îran zêdetir destêwerdana mijarên hundirê Iraqê bike, û Tirkîyê dixweze bo wê merema navçîtiya navbera Behreyn û dijberên wê bike". Osman wiha pê de çû: "Armac li ser-

dana bo Herêma Kurdistanê û vekirina balefirxaneya Hewlêrê ku 7'emîn balefirxaneya ye li ser asta cihanê de, xurtkirina pêwendiyên aborî ye û Tirkîye dixweze guhertina

bazirganî li gel Iraqê bigehîne 20 milyar dolaran ku beşek zaf li Kurdistanê ye û hebûna 200 bazirganan bi Erdogan re nîşana wê ye ku serdan

zêdetir bazirganî ye". Mesûd Barzanî li Erdogan bo hilbijartina dahatî nîşaneyê rezamediya serokê herêmê li vê serdanê ye, lê

tenê xala nîgtîv ev e ku Erdogan cardin PKK bi hêzek terorîstî bal ereban û di Parlamentoya Iraqê de da zanîn, her çend li Kurdistan

basa hidê nekir, û bi Barzanî jî tenê got Serok, negot serokê kîderê, ji ber ku pêwîst nebû Erdogan behsa PKK li Iraqê bikira.

Dr. Mehmûd wiha dest-nîşan kir, "Çima dibe Tirkîye biçê li Lîbya, Behreyn, Kuweyt û Iraqê pirs-girêkan çareser bike, çima pirs-girêkên navbera Erebn û Îsraîliya çareser bike, çima pirs-girêkn xwe çareser nake, ev siyasetek dîrûyane ye".

Osman got ku ew di vê baweriyê de ne ku pirs kurdan li bakur tenê li hundirê Tirkîyeyê çareser dibe ne li Bexda û Hewlêrê, lewma hêvî xwest ku Hikûmeta Tirkîyeyê bikare bi kurdên bakur re gotûbêjan bike û wan bi terorîst nede nas kirin, ji ber ku ev çend mehe PKK'ê tu operasyonêk çekdarî encam nedaye û çend car agirbest ragihandiye.

lfired Nobel di 21.10.1833'an li bajarê Stokholmê hate ser rûyê dinê. Wî li tevaya jiyana xwe bi taybetî di 15 salên dawiyê de ji destê nesaxiyê de dinaland. Wî bi sedema hejarî û destengiya malbata xwe ji çend salan zêdetir nekariye dersê bixwîne û xwandina li zanîngehê nebûye para wî. Lê Nobel serbarê xwandina kin, karî li ser yek 355 afirandinan (dahênanan) di welatên cuda ên cihanê de pêşkêşî mirovahiyê bike. Di sala 1863'an de bi sedema xizmetên bi nirx ên vî zanayî, zanîngeha mezin a Swêdê pileya dukturaya pesn û şanaziyê di kulîjîna Kîmyayê de pêşkêşî wî kir. Mixabin Alfred Nobel li 10.12.1896'an li bajarê Sanmu li welatê Îtalyayê de bi sedema xwîn-rêjiya mejî jiyana xwe ji dest da.

Alfred Nobel li meha Çiriya Pêşîn a sala 1895'an wesiyetnameya xwe bi pênuşa xwe li welatê Swêdê û li hizûra çar kes ji gewahyarên(şahid) Swêdî de nivîsand ku deqê wê bi vî awayî ye:

"Ez Alfred Nobel ku min ew wesiyetnameya îmze kiriye, piştî bîrkirineke zaf hatme ser vê baweriyê ku dawî wesiyeta min li derbarê vê mîratê (mîrasê) ku piştî mirina min, ji min bi cih dimîne bi vî awayî be:

Ew mîratê ku ji min bi cih dimîne, hemiyê bikin diravê neqdî û wek sermaye li sazî û navendên xwedîhitbar de danên. Ew dirav dikare her tim sermayeyekî sabit hebe. Qazancê wê sermayê hemû salê wek xelat bidin wan kesan ku bi awayên herî baş xizmeta mirovahiyê kiribin. Helbet wê dahatê bi pênc beşên wekhev bi vî awayî parve bikin: beşekê bidin wî/ê kesî/ê ku "keşf" an jî afirandin (dahênan) a herî giring di warê Fîzyayê de kiribe. Beşekê jî bidin wan

kesên ku di warê Kîmyayê de "keşf" an jî afirandinek kiribin. Beşekê jî bidin yên ku "keşf" a herî giring li warê "Tib" an jî "Fîzyolojî"yê de kiribin. Beşekê bidin kesekî/ê ku xwediyê berhema herî dewlemend di warê wêjeyê de be. Beşekê bidin kesekî ku cehdekî zaf kiribe bona qahîmkirina têkiliyên bi biratî li navbera neteweyan û kêmkirin an jî hilweşandina arteşekê, an zêdekirina civatên aştiyê.

Xelata Fîzya û Kîmyayê ji aliyê akademiya Zanist li Stokholmê, xelata

Fîzyolojî û Pijîşkî ji aliyê Navenda Pijîşkî û Cerahiyê ya Karulîn li Stokholmê, xelata Wêjeyî ji aliyê Navenda Çandî a Stokholmê û xelata Aştiyê divê ji aliyê komîteyekî pêkhatî ji pênc kesan ku ji aliyê parlamenta Norwejê ve hatibne

1900'î de bi awayekî fermî dest bi kar kir û mîratê (mîrasê) wî di welatên cur bi cur de kom kirin û kirne dirav, ku li ser yek kire

58.700.000 kirun. Dahata wê jî salê 480-

830 hezar kirunî, kêma û zêde dike. Eva sermaye herî zaf e ku heya niha ji aliyê kesekî ve bo xizmeta bi zanistê hatibe danîn.

Dana Xelata Nobel bi rê û resmeke taybet ji sala 1901'an pêde heya niha hemû salê li 10'ê Çileyê Pêşîn ku roja mirina Nobel e, li welatên Norwej û Swêdê berdewam birêve diçe û heya bi çêbûna şerê yekemîn û duyemîn ê cihanî jî, ew rê û resm nehatin ragirtin.

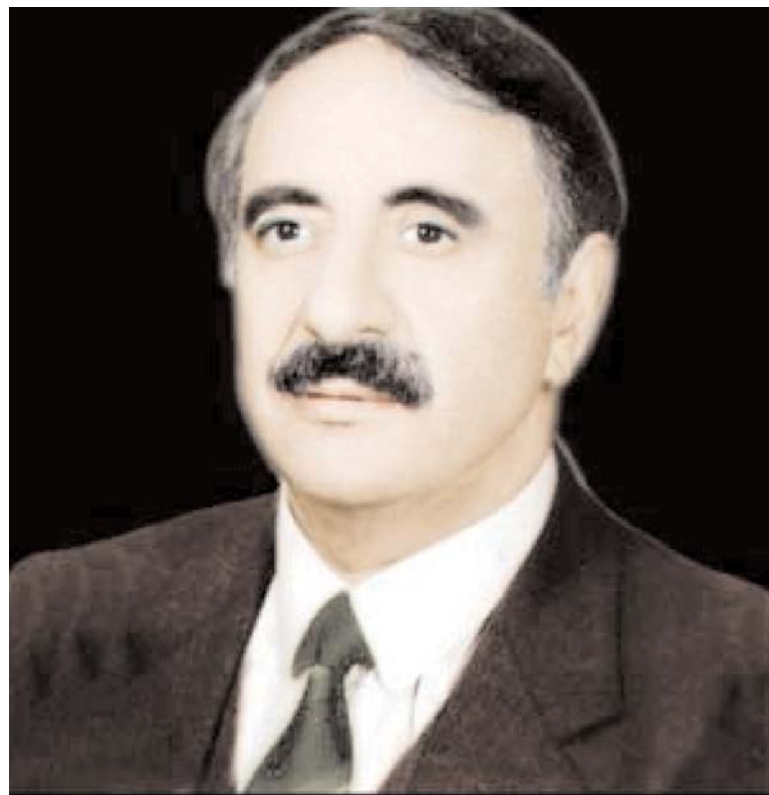
Herweha hewce ye ku em li vir qala vê çendê jî bikin ku "Civata dostên gelê Kurd" roja 31.09.1989'an di civîna xwe de bi dengê giştî biryar da ku şehîdê nemir Dr.Qasimlo ji bo wergirtina xalata sala 1990'î a Nobelê di warê aştiyê de, bi

"Komîteya Xelata Nobelê a Aştiyê" bide naskirin.

Van kesayetiyên jêrîn piştewaniya xwe ji berendametiya şehîd Dr.Qasimlo bo wergirtina xelata Nobelê ragehandin:

-Li Otrîşê 7 Pirofesor û 16 nûnerên Parlemantoyê -Li Îtalyayê 11 Senator û nûnerên Parlemantoyê -Li Çekislovakya pêşîn 4 Pirofesor ku yek ji wan nûnerê Parlemantoyê bû -L Almanya Rojava a wê demê 2 nûnerên Parlemantoyê - li Îslandê 1 Pirofesor

Her çend xelata sala 1990'î bi Gorbaçof hate dayîn, lê her eva ku Dr. Qasimlo wek yekemîn Kurd û yekemîn Îranî, di refa kesayetiyekî wek Gorbaçof de ku serdemê xwe rêberê yek ji welatên herê mezin ên cihanê bû, û helwestên wî dikarî li ser berhevdanên herêm û cihanê xwedî bador bin, bû berendam, ciyê şanaziya her Kurdekî welatparêz e.

hilbijartin, bihê dan. Bi baweriyê min parvekirina van xelatan nabe li ser bingeha miliyetê be. Divê xelat bi kesên kêrhatî bihê dayîn, îca çî xelkê Skandînaviyê yan jî xelkê cihêkî din bin.

Eva tenê wesiyetnameya xwedîhitbar a min e. Naveroka vê wesiyetnamê her wesiyetnameyeke din ku bi navê min bihê nivîsandin ret dike."

Parîs 27.11.1895 Alfred Nobel Piştî vê wesiyetnameyê gellek rexne ji Nobel û wesiyetnameya wî hatne girtin. Herweha hinek aliyan Nobel bi dûr ji hesta welatparêzî dizanîn. Lê di encamê de bi biryara dewletê û bi avakirina Navenda Nobel bo rêvebirina wesiyetên wî, bi awayekî yasayî wesiyeta wî çî bi çî bû.

Navenda Nobel di sala

Курд в национальном повседневном мужском костюме

начало в № 05 (116)

Конечно, всему можно найти объяснение: и смене языка и религии, и смене характерного уклада жизни, обычаям и традициям, но, чем тогда объяснить наличие у этих «асорбированных в курдской среде армян», исконно курдского же облика, которых от окружающих народов отличают «большие и красивые глаза, их орлиный нос, белизна лица, высокий стан»[70]. Или, почему у этих «ставших курдами, да еще вдобавок — мусульманами армян», сильно развит один из самых богатых и мощных на Ближнем Востоке и Передней Азии фольклор, в отличие от тех, оставшихся в армянском и христианском лоне армян? Что послужило причиной такого физического и духовного упадка «христианской» части армян? Не понятно и другое утверждение тех же армянских источников: каким непостижимым образом носители высочайшей иранской культуры в лице представителей династии Аршакидов ассимилировались и полностью растворились в армянской среде, восприняв армянский язык, культуру и традиции. И тут же приводятся протвоящие, встречное утверждение о том, что эти высококультурные армяне ассимилировались среди «диких кочевых курдских масс»?!

Тот же А. Худабашев вынужден признать, что «Не многие из языков восточных, не говоря уже о новейших, Европейских, представляют такую неполноту в своей письменности и столь исключительный характер в своей литературе, как язык Армянский»[71] и в качестве такого низкого уровня армянской литературы оправдывается тем, что «эта страна» (Армения) с принятием христианства и «обратясь в веру Евангелия, уничтожила все, что относилось к древности ее идолопоклоннического состояния. Все древние памятники исторические и поэтические, сохранившиеся в книгах и в народных песнях... были уничтожены действием пламенной ревности во веру христовой»[72]. Абсурдность подобного утверждения очевидна и как бы оправдываясь, далее он же вынужден признать, что «Но с другой стороны, весьма вероятно, что, до просвещения, Армении христианством, и умственное образование в ней находилось на весьма низкой степени развития, и что если бы она имела какие либо, достойные памяти потомства, произведения, то, без сомнения, они не утратились бы, подобно тому как не утратились и древние бессмертные произведения греков и римлян; следы бы их не могло не остаться в творениях, хотя некоторых, по крайней мере, писателей»[73].

Вот в этих признаниях А. Худабашева как раз и заключается простая истина о том, что Аршакиды-иранцы с их сильной военно-племенной структурой, по тем временам передовым религиозным учением - Зороастризмом, богатейшей культурой никак не могли ассимилироваться в малочисленной и культурно-отсталой армянской среде.

И в армянских письменных источниках, которые однозначно подразумевают под мидийцами/марами этнических курдов, мы находим подтверждения факта, что Аршак был сыном «царя маров», то есть курдом: «... Аршак Храбрый. Шестидесять лет спустя после смерти Александра, он отложился от Македонян и воцарился в земли Кушанов в царственном Балхе... господствовал над всем Востоком и Ассирией, убил Антиоха, изгнал Македонян из Вавилона и из земли Халдеев. Говорят, он — сын Аршавира, бывшего царем Маркским[74]. ... Место его заступает сын его, Аршак, он же Арташес — муж величавый, рослый и гордый воитель. У него-то родился сын Аршак, названный Великим...». Он воцарил брата своего, Вахаршака, над Арменией...»[75].

Греческим источникам Аршак был известен как Арсак. Имя Аршак (Aršak) происходит от авестийского arəša(hirc — в

современном курдском языке) — «медведь» (в значении тотема), либо как «муж», «герой», из aršan[76]. Не исключено, имя Аршака восходит к имени мифического мидийско-курдского героя Кави Аршан. Все правители северо-восточного Ирана, включая и Хорасан, пользовались титулом Кави[77].

У курдов прообразом Мидийского царя Киаксара выступает легендарный кузнец Кава, который освободил курдский народ от злого Зохлака, олицетворяющего собою ненавистную Ассирийскую державу.

Гробница Аршакидов находилась около г. Нисы в Хорасане, где курды зафиксированы с VI в. до н.э. Существует предание о том, что парфянские цари возводили свой род к Гуштаспу (Виштасп),

покровителю Зороастра (Табари, I, 708).

По сведениям Страбона (Страбон. IV,14,8), правитель Софены Артан, а по Стефану Византийскому - Арсак, был потомком Зариадра. Эти сведения древнегреческих источников подтверждается и археологическими находками. Найденные в районе озера Севан три межевых камня с надписями 'rthšsy MLK BR ZY zrytr gwndkn[78] современные ученые признают как арамейское письмо. Именно посредством перевода с курдского языка подтверждается, что Артаксий (Арташес) был племянником Зариадра:

'rthšsy — Аршак (Артакий);
MLK — Мелик (арамейское,

Династия Сасаниды И Курды

И.С. kurdist.ru

царь);
BR — с курдского bira — брат;
ZY — и на современном курдском языке zi — «рожденный». Zi(Za) — вторая часть сложных слов со значением «дитя, потомок, рожденный, происходящий»[79].
Курды племянников по отцовской линии называют bira zi(от брат), по матери — xar zi(от xal-дядя, брат матери);

созданы самим Ахурамаздой «для защиты мира» (Большой Бундахишн, XVIII,8). При парфянском владычестве огонь Адур-Бурзан-Михр занимал, очевидно, особое положение, потому что это был их собственный огонь. По мнению Мери Бойс, этот династический священный огонь был устроен на горе Реванд «на одном из отрогов Нишапурских гор в Хорасане, т.е. в самой Парфии»[80]. Вис и Рамин в одноименной поэме «Вис и Рамин», по романтической легенде, выступающих как «парфянский» царь и царица, похоронены в царской гробнице в горах Реванд над огнем Адур-Бурзан-Михр. Огонь был помещен в храм, как гласит

святыню — центр культа бога Haldia (Haldi) Халди, который почитался в Урарту и Севере Ассирии (позже Адиабена, нынешний Южный Курдистан). Супругой Халди, верховной богиней урартцев была Aruba(i)ni (вариант Uarubani). В Мусасире она выступает под иранским названием «Багмашту»[82]. Не только цари Урарту, но и окрестных стран короновались именно в храме Ардини (Мусасира), так как из «древле скиптер и тиара не были носимы подобающие пастырьству»[83], если они не будут освящены в главном храме Бога Халди. Кроме того, Храм был и своего рода казнохранилищем для окрестных «царей». Согласно

легенда, самим Виштаспой. Парфяне заявляли, что их любимый огонь сыграл в истории обращения царя Виштаспа в веру роль, ранее отводившуюся божееству огня — Атар (Динкард. VII,4,75-8).

Название божеества огня Атар наводит на мысль, что священный огонь Адур-Бурзан-Михр имеет непосредственное отношение к Ардини (Мусасир) урартских и ассирийских источников и поэтому следует искать не в предположительных отрогах Нишапурских гор Хорасана, а на территории Курдистана. Название Ардини (Атар от общеиранского слова ar, atr - огонь), видимо, следует соотносить к Храму Огня в области Мусасир. Возможно, и название Атропатены имеет к этому непосредственное отношение.

На территории Курдистана есть несколько географических названий с этноном Реванд. В области Барадость (ныне - Somaibaradost или Somai) провинции Урмия в Восточном (иранской) части Курдистана есть деревня Реванд[81]. Барадость свой этноним получил от названия мощного курдского племенного союза Барадость. В средние века существовала и курдское феодальное княжество Барадость. Шараф-хан Бидлиси в своей книге отвел специальную главу об Эмирах Барадость и Сомай.

Этноним Реванд содержится и в названии области Ревандуз с ее центральным городом Ревандуз (ду(и)з - на курдском языке — крепость: «Крепость Реван») на территории нынешнего Южного Курдистана, расположенная непосредственной близости от Барадость.

Общезвестно, что для Урартских царей Мусасир (Ардини, Муцапир, урартск. URUar-di-ni) в VII в. до н.э. являлся главным священным городом, своего рода Меккой. В Мусасире располагался

церемонии, «князь, пастырь людей Урарту... приносит ему, и того из его сыновей, кто приемлет его престол» со всей своей казной («с сокровищем дворца его в Мусасир перед Халдию») и приподносят в Храм дары серебром, золотом, драгоценностями, совершают многочисленные жертвоприношения мелким и крупным рогатым скотом, «для всего его города устраивают пир перед Халдией». Только после этого «его венчают тиарой владычества, дают ему носить скиптер царства Урарту, а люди провозглашают его имя»[84].

Из письма царя Мусасира Урзаны государственному глашатая[85] Ассирии становится известной что, Саргон II также посещал главный Храм в Мусасире и царь Мусасира Урзана откупился выплачиванием дани. Но, Саргон II требовал, чтобы без его разрешения в Храме никто не посмел совершать обряды и короноваться. На это Урзан ответил отказом, что стало поводом похода Саргона на Мусасир, привлекаемый несметными богатствами ее Храма.

Письмо Урзаны, царя Мусасира: «Письмо Урзаны государственному глашатая. Да будет мир тебе! О том, что ты писал мне: «Придет ли тебе царь урартский? Где он находится?» — областеначальник города Уаси и областеначальник уккийской округа приходили и совершали обряд в храме. Он говорит: царь придет, находится в городе Уаси. Областеначальники встретили его и придут суда, в Мусасире будут совершать обряд.

О том, что ты писал мне: Без разрешения ассирийского царя никто пусть не приступает к обряду», — когда приходил сюда царь Ассирии, разве я мешал ему? Что я делал прежде, то сделал и теперь, и отчета на это нет»[86]

(продолжение следует)

Киркук: новые теракты

Как сообщает газета "Рудав", вечером в среду в Киркуке произошел теракт. Заминированный автомобиль взорвался у популярного курдского ресторана на главной аллее базара Думиз, одного из главных рынков города. Один человек погиб, 16 ранены, из них 4 находятся в критическом состоянии.

В тот же день в центре Киркука состоялось покушение при помощи мины с дистанционным управлением на начальника полиции городского района Аруба. Офицер, полковник Наджат Хасан, был ранен и доставлен в госпиталь Азади.

Также в среду на дороге под арабским городом Хавиджа, в 30 км к западу от Киркука, было обнаружено мертвое тело офицера проправительственной суннитской милиции Сахва, похищенного за три дня до этого. Жертва - капитан Хасан Али Ахмед Абд.

На прошлой неделе, силы Сахва убили двух боевиков, которые пытались напасть на контрольно-пропускной пункт в районе аль-Рияд к западу от Киркука.

В ответ на вопрос "Рудав", направлены ли эти последние нападения специально на терроризацию сил "Сахва", начальник полиции провинции Киркук бригадный генерал Сархад Кадир заявил, что целью террористов являются без различия курды, силы "Сахва", полицейские и военные, и они нападают на тех, на кого имеют возможность.

В недавнем докладе Международной кризисной группы, выпущенном в связи с вводом сил пешмарга в Киркук, содержится предложение, чтобы Киркук и другие спорные территории были демилитаризованы и охранялись только местной полицией. Однако министр по делам пешмарга Джафар Шейх Мустафа заявил "Рудав", что иракская полиция не готова взять на себя работу, которую до сих пор выполняли армия и пешмарга

В Киркуке продолжают теракты

Как сообщает агентство АК-Ньюс со ссылкой на руководителей киркукской полиции, в квартале Азади неизвестные бросили ручную гранату в дом директора Первого бюро регистрации недвижимости; жертв нет, причинен материальный ущерб. В то же время, произошел взрыв заминированного автомобиля на шоссе Киркук-Багдад; ранены водитель и пассажир проезжавшего автомобиля.

История любого народа в мире непобедима

В районе Мафрак Шейхан, города Акра в, всеобщему вниманию был представлен памятник известному герою Курдского

народа Махмуду Езиди, который в свое время отчаянно боролся против проявления насилия и деспотизма по отношению к своему народу со стороны правительства. Махмуд Езиди, 1944 года рождения, героически погибший в ночь с 17 на 18 августа 1979 года, останется в памяти своего народа как известный революционер и борец за справедливость. В знак почтения и уважения к истории своего народа и ее героическим личностям, 05.04.2011, во вторник, во время концерта на главной площади, в присутствии высокопоставленных лиц государства, представителей СМИ и родственников героя, состоялась презентация памятника герою езидского народа Махмуду Езиди.

Сегодня многое связано с уникальным парадоксом: заявляя ранее о необходимости нанесения военного удара по Ирану, Запад наносит удар по Ливии, и, как подметила газета *The Washington Times*, "ослабляет арабский центр тяжести по отношению к Тегерану". Причем, по мнению газеты, "в этой игре исключен нулевой результат".

Дело в том, что по сведениям, просочившимся в западные СМИ, Израиль - втайне поддерживавший контакты на высшем уровне с Объединенными Арабскими Эмиратами, Саудовской Аравией и Бахрейном - задол-

спективе Ливана, Сирии, Саудовской Аравии, Йемена, Пакистана - уже не предмет дискуссий.

В отдаленном будущем в зону бифуркации может быть вовлечена и Турция, что заставило ее искать союзников и вступать в различные альянсы. Вот как, к примеру, оценивает ситуацию президент Института Ближнего Востока Евгений Сатановский: "Турция давно боролась с Египтом и Саудовской Аравией за лидерство в исламском мире. Иран активно интриговал против Египта и Бахрейна, а сейчас интригует против Саудовской Аравии и Эмиратов". Добавим к этому, что при помощи США и

Восток", детализированный на "карте Ральфа Петерса", предусматривает на востоке границу этой страны неподалеку от Анкары, передачу части Восточной Анатолии "Большому Курдистану", а Карсского района Армении. По оценке многих американских аналитиков, такая новая "политическая география" Ближнего Востока поставит "непреодолимые барьеры и на пути политического ислама, в том числе и идущего из Турции".

Вот почему Турция оказалась вынужденной вносить "необходимый вклад" в урегулирование ливийского кризиса и, по сообщению газеты "Сабах", ее самолеты могут

Наступает эпоха грандиозных перемен

го до нынешних потрясений получил по каналам разведки информацию о возможности перехода правительств этих стран на сторону антизападных исламистов.

Поэтому Каддафи, которого предала Лига арабских стран, неожиданно для многих сейчас объективно становится союзником Израиля. К тому же у Израиля нет уверенности в том, что новое руководство Египта будет придерживаться достигнутых соглашений, не переметнется в противную сторону. Поэтому вовлеченность Египта в ливийский кризис становится почти неизбежной. Такой ход событий очень схож со сценарием, описанным еще в 2003 году США в проекте "Большой Ближний Восток". Распад на анклав Сомали, отделение от Судана южных провинций, развал Ирака и Афганистана, распад Ливии и в краткосрочной пер-

Израиля на севере Ирака набирает государственную силу Курдистан. Потенциально "курдскую карту" можно разыгрывать, помимо Турции, и в направлении Ирана и Сирии. Поэтому логичным выглядит то, что ряд западноевропейских стран, прежде всего, Франция и Германия резко выступают против вступления Турции в ЕС. С одной стороны, они опасаются, что в ЕС нарушится исторический этноконфессиональный баланс. С другой, Европа, похоже, видит Турцию в несколько иной геополитической конфигурации. В частности, проект "Большой Ближний

принять участие в военных операциях в Ливии. Ранее премьер-министр Турции Реджеп Тайип Эрдоган заявлял, что Анкара "призывает к немедленному прекращению огня в Ливии и выступает против любого иностранного военного вмешательства в дела этой страны". Турки решили "не выбиваться из строя", чтобы не провоцировать в свой адрес "гнев Запада". В свою очередь МИДы России и Китая выразили "беспокойство и сожаление началом операции в Ливии". Но Москва и Пекин, обладающие правом вето в Совбезе ООН, имели возможность помешать принятию резолюции ООН по Ливии. Такого не произошло. Это - еще одна политическая интрига, до которой истории докопаются не скоро. Истина пока только в том, что аналогов событиям, происходящим сейчас на Северной Африке и на Ближнем Востоке, истории не известно. Наступает эпоха грандиозных перемен.

Турецкий город Суре стал побратимом курдистанского Дохука - Курдистан объединяется

В турецко-курдском городке Суре (провинция Диярбакыр) состоялась церемония подписания заключения договора о побратимстве между Суре и Дохуком. В церемонии приняла участие группа кандидатов в депутаты от вновь созданного объединенного курдского фронта, включая известного политика Ахмеда Турка. Мэр Суре Абдулла Демирбаш в своей речи на церемонии сказал о границах, которые разделили курдов между разными государствами, и подчеркнул: "Для меня сегодняшний день

— как сон. Наши сердца и разум никогда не признавали и отвергали эти границы. В будущем границ с другими частями тоже не останется". Ахмет Турк в своей речи указал на важность единства между различными курдскими организациями и отметил: "Я заявляю — прежде всего надо создать единство курдского народа. И после этого мы протянем руку братства туркам, арабам и персам. Армяне и ассирийцы — очень древние народы. Это и их земля, и на этой земле мы хотим свободы". Ахмет Турк также заявил, что курды в

Диярбакыре получат 6 парламентских мест из 11 и сделают все, чтобы другие партии никогда не говорили, что они представляют курдов. Выступившая вслед за ним Гюльтан Кишанак отметила важность регионального самоуправления и высказала пожелание, чтобы региональные власти, сформированные БДП, и представители Курдистанского региона Ирака дружили и координировали свою работу. Кандидат от Диярбакыра от БДП и лидер партии КАДЕП Шарафеддин Эльчи в своей эмоциональной речи заявил: "Никто сегодня не может разделить сердце и разум курдов. Курды в ближайшее время достигнут своей цели".

Курдистан.Ру

Анфаль (курд. Şallawî Enfal) — кодовое название программы по борьбе с курдским населением Южного Курдистана, реализованной в Ираке в 1987—1989 годах. В переводе с арабского языка название программы означает "Трофеи". Первой акцией массового геноцида курдов было уничтожение всех мужчин (с 15-летнего возраста) курдского племени Барзан, осуществленное еще летом 1983 года.

Иракские солдаты оцепили лагерь, в которых содержались депортированные барзанцы, погрузили всех мужчин и вывезли в неизвестном направлении. По той же схеме, но гораздо более масштабно действовали иракские власти во время собственно "операции Анфаль", которая проводилась армией с 29 марта 1987 по 23 апреля 1989 под общим руководством генерального секретаря Северного Бюро партии Баас, двоюродного брата Саддама Хусейна Али Хасана аль-Маджида, получивший прозвище "Химический Али" (из-за использования им химического оружия). Всего в результате геноцида погибли или пропали без вести, по подсчетам организаций Human Rights Watch и Международная амнистия, около 182 000 курдов. Судьба большинства из них оставалась неясной вплоть до свержения Саддама Хусейна, когда по всему Ираку начали находить массовые захоронения казненных.

Наиболее жестокими составными частями плана стали проводившиеся несколько раз химические бомбардировки курдских населенных пунктов иракской авиацией. Особую известность приобрела газовая атака в Халабдже в марте 1988 года, однако первые случаи употребления химического оружия против гражданского курдского населения имели место годом раньше, когда в апреле 1987 года двадцать четыре деревни в долине Балисан (провинции Эрбиль), в районе Карадаг (на юге Сулеймании) и Яхсомер в Иракском Курдистане дважды за менее чем 48 часов подверглись химической бомбардировке из-за открытой оппозиции их населения режиму Багдада.

В рамках плана "Анфаль" широко практиковалось уничтожение курдских деревень, жители которых выселялись или угонялись. В то же время на территорию иракского Курдистана, особенно в город Киркук, целенаправленно переселялось бедное арабское население из южных районов страны, чтобы изменить этнический состав регио-

на. Многие курдские районы были полностью опустошены, находившиеся в них селения и городки (до 4000) снесены с лица земли, а население переселено в "образцовые поселки", напоминающие концлагеря.

Аудиозаписи выступлений Али Хасана аль-Маджида перед партийным и государственным руководством региона во время "Анфали" были захвачены курдами в Киркуке во время неудачного восстания 1991 года. Подводя итоги операции, Али Хасан говорил:

разрушим их дома... Это собаки, и мы их раздавим. Мы прочтем им обязательство: Я, такой-то, понимаю, что должен жить в Автономном районе. В противном случае я готов принять любое наказание, вплоть до смертной казни. Затем положу это обязательство в карман и скажу начальнику службы безопасности отпустить его на все четыре стороны. Через некоторое время спрошу: где он? Мне скажут, вот он. Тогда партийный секретарь должен будет дать справку о место-

Халабджу, но использовалось оно отнюдь не против мирного населения города, а против наступавшей иранской армии, и все удары наносились именно по позициям войск неприятеля. Иран, в свою очередь, осуществил ответную химическую атаку, а жители города просто попали под перекрестный огонь и стали очередными случайными жертвами десятилетней войны. Сразу после катастрофы в Халабдже ЦРУ провело экспертизу собранных в регионе образ-

Баас 26 мая 1987 года он в частности заявил:

В тот вечер я отправился в Сулейманию и атаковал его с применением спецсредств. Это был мой ответ. Мы продолжали депортацию. Я предупредил милицейских командиров, которые не хотели куда-то уезжать из своих сел, что села все равно будут уничтожены. Против них будут предприняты химические атаки, и они погибнут... Я уничтожу их химическим оружием, и кто мне что скажет?

Раны Анфаль ещё не зажили на душе курдов

"В апреле 1987 года (...) мы решили депортировать всех сельских жителей, чтобы изолировать подрывные элементы. Мы сделали это в два этапа. первый начался 21 апреля и продолжался до 21 мая. Второй этап проходил с 21 мая по 21 июня. После 22 июня все, кого арестовывали в этих районах, подлежали немедленной казни без всяких разговоров в соответствии с директивой, которая все еще остается в силе".

В других выступлениях Али Хасан аль-Маджид так описывает суть "Анфали":

"К следующему лету в этом регионе не останется сел, будут одни лагеря... Отныне я не позволю проводить в села муку, сахар, керосин или воду, запрещаю проводить электричество. Пусть они приходят сюда и послушают, что я им говорю. Почему я должен позволять им жить там как невежественным ослам? Ради пшеницы? Мне не нужна пшеница. Мы уже 20 лет импортируем пшеницу, давайте увеличим импорт..."

Я объявлю большие территории закрытыми зонами и запрещаю всякое присутствие на них... Давайте посчитаем доходы и убытки от этих областей. Сколько хороших граждан среди тамошнего населения и сколько плохих!...

Мы вышлем их из Мосула безо всякой компенсации. Мы

жительство этих лиц. И я скажу: уничтожьте его...

Мы начали показывать по телевидению, как сдаются подрывные элементы. Я что, должен был о них заботиться? Что я должен был делать с ними, с этими козлами?... Нет, я закопаю их бульдозерами... Куда я должен девать такое огромное количество людей? Я стал распределять их по провинциям. Мне пришлось посылать бульдозеры туда, сюда...

Когда я приехал туда [в Киркук], доля арабов и туркмен не превышала 51 % населения Киркука. Несмотря ни на что, я потратил 60 миллионов динаров, чтобы достичь нынешней ситуации. Арабы, которых привезли в Киркук, не могли поднять их долю в населении больше, чем до 60 %. Тогда мы издали директивы. Я запретил курдам работать в Киркуке и окрестностях, за пределами Автономного района".

Геноцид курдов был проигнорирован как СССР и странами советского блока, так и странами Запада и прежде всего США, поддерживавшими Ирак против иранских исламистов. Ответственность за Халабджу ЦРУ возложило на Иран. Один из ведущих экспертов ЦРУ Стивен Пеллетье, во время ирано-иракской войны занимавшийся анализом ситуации в Ираке, утверждает:

"Иракская армия действительно применяла химическое оружие в сражении за

ценов отравляющих веществ и подготовило засекреченный отчет, в котором однозначно резюмировалось, что причиной массовой гибели курдов стал вовсе не иракский, а иранский газ. По характеру поражения специалисты установили, что жители пострадали от газа из группы цианидов, ранее неоднократно использовавшегося Ираном. В 1988 году в распоряжении армии Саддама Хусейна таких реагентов не было, в битве за город иракская сторона применяла иприт и зарин".

Эти выводы, как подчеркивает Пеллетье, ЦРУ сообщило американской администрации. Они находятся в полном противоречии с курдскими данными, данными международных правозащитных организаций и данным доклада комитета Сената США по иностранным делам, однозначно утверждающими, что Саддам преднамеренно подверг химической бомбардировке чисто гражданские цели с целью «показательного коллективного наказания мирных жителей за оказываемую ими поддержку повстанцев».

Согласно собранным правозащитниками показаниям свидетелей, "оставшиеся на улице люди ясно видели, что это иракские, а не иранские самолеты: они летели так низко, что можно было видеть их опознавательные знаки (...) основной удар наносился по северной части города, подальше от военных баз". Организация по запрещению химического оружия, также обвиняя в применении газа Саддама, отмечает, что в Халабдже был применен именно иприт (горчичный газ), находившийся на вооружении Ирака. О целенаправленном использовании химического оружия против курдов свидетельствуют те же аудиокассеты выступлений Али Хасана аль-Маджида. На встрече с членами Северного бюро

Международное сообщество? Да плевать на него! И на тех, кто к нему прислушивается!".

Комитет Сената США по иностранным делам дал следующую оценку положению в Курдистане на момент его освобождения от власти Саддама осенью 1991 г.

"Курдистан представляет собой разрушенный регион. Иракский режим систематически проводил кампанию по уничтожению курдских поселков: они взрывались и сносились бульдозерами — всего было уничтожено 3900 поселков. В результате более 2 млн человек из четырех миллионов населения Иракского Курдистана были принудительно выселены в другие районы. На востоке были взорваны города Чварта, Хадж Омран, Саид Садик и Калат Диза. Город Халабджа разрушен более чем наполовину и почти обезлюдел. Десятки тысяч людей, ранее насильственно переселенные в "образцовые поселки", скорее напоминающие концентрационные лагеря, живут на развалинах своих городов".

Название "Анфаль" стало у иракских курдов таким же нарицательным для обозначения геноцида, как у евреев — "Холокост"; так например существуют понятия "анфалировать", "анфалированные" — в отношении жертв Анфали.

После свержения режима Саддама Хусейна президент и ряд его соратников предстали перед судом по за преступления совершенные в годы правления партии Баас. Среди обвинений фигурировали дело Анфаль и Халабджи. Процесс Анфаль проходил с августа 2006 по июнь 2007 гг. Суд признал ряд бывших чиновников виновными в преступлении против курдского населения Ирака.

Курдистан.Ру

Иракские политики недовольны идеей проведения саммита ЛАГ в Эрбиле

Член Коалиции правового государства отверг в четверг в интервью агентству АК-Ньюс перенос саммита Лиги арабских государств из Багдада в Эрбил, отметив, что Ирак оставляет за собой официальное право провести саммит в Багдаде. Как заявил агентству Ак-Ньюс Саад аль-Мутталиби, "Ирак не получил никакого официального запрета от Лиги арабских государств по поводу отмены или переноса встречи на высшем уровне, куда-нибудь еще, и мы оставляем за собой право на проведение

саммита в Багдаде", добавил, что "перенос саммита арабских государств должен быть результатом соглашения всех лидеров, а не только стран Персидского залива только."

Совет сотрудничества стран Залива выступили с заявлением, в котором отказались провести саммит в Багдаде из-за позиции Ирака по событиям в Бахрейне.

Иракское правительство и парламент выразили сочувствие народу Бахрейна и их поддержку требованиям протестующим.

Согласно одному из пунктов заявления Совета сотрудничества стран Залива, встреча

на высшем уровне должна пройти не в Багдаде.

"Иракское правительство не связано желаниями государств Залива, так как это попытка политического давления" – заявил он.

Арабский саммит должен был состояться в Багдаде в марте, но был отложен из-за событий в регионе. Теперь Лига арабских государств намерена установить дату встречи на высшем уровне в Багдаде в следующем месяце.

Проведение саммита в Эрбиле предлагалось несколько раз, но большинство арабских лидеров предпочитают провести саммит в Багдаде.

Езиды – как матрешка внутри матрешки. Если Курдистан является маленьким непокорным островком в арабском мире, то езиды – отшельники, окруженные курдами-мусульманами, которые их не особенно жалуют.

– Едете в Лалеш? Ну-ну. Поздно уже, они вас не пустят, – смеется офицер курдской армии. Но открывает шлагбаум и пропускает нашу машину. – На обратном пути заходите к нам на ужин! – военные кажутся весьма дружелюбными. Не до конца ясно, какова цель блокпостов. По утверждению официальных лиц Курдистана, армия охраняет езидов от агрессии мусульман-суннитов. Но многие езиды считают, что задача войск – утешать их гордый народ и не пускать на соседние земли.

– Откуда вы приехали? Из России? Тогда проходите, – белокуро улыбается молодой шейх Саед. В храме живут только езиды высшей касты, с титулом шейха дети здесь появляются на свет. Две семьи – около 20 человек – присматривают за храмом. Население

вое поклонение в храм. Другая пещера обещает исполнить загаданные в ней желания.

На Новый год в Лалеше собираются тысячи верующих. Съезжаются езиды со всего мира – из Грузии, Армении, Ирана, Сирии, Америки, России... Но официальным месяцем паломничества является октябрь. Каждый езид по мере возможности собирается в путь, чтобы поклониться святым местам и быть освященным в водах святого источника Лалеша.

Езиды замкнуты, у них есть свои обычаи. Они никогда не носят синий (траурный) цвет и не едят листья салата. Женщинам не обязательно ходить с покрытой головой, они даже могут употреблять алкоголь. Но едят отдельно от мужчин. Культ павлина особенно заметен в женской одежде – блестящие наряды струятся и переливаются словно перья птицы.

– Главная беда – браки между нашими женщинами и мусульманами, – говорит наш спутник. – Такая женщина перестает быть езидкой, а

езидской общины – Ярославской областной общественной организации "Езиды" – Файзо Полатов:

– Новый год – главный религиозный праздник езидов, отмечаемый в первую среду после 13 апреля – она называется красная среда. Среда у езидов является святым днем. По поверью, она есть основа семи дней недели.

Бог выбирает в этот день одного из 40 ангелов и посылает на землю, чтобы тот управлял миром в течение года. Так же как Бог выбирает на один год правителя на земле, езиды выбирают каждый в своей семье правителя в текущем году. Накануне Нового года во вторник езидские женщины пекут главный символ праздника – кулич, или Kloch. Рецепт езидского кулича очень похож на православный, но в него должны войти семь элементов – мука, сахар, соль, яйца, сметана, масло и вода. Число 7 символизирует количество ангелов, спустившихся на землю. Внутрь кулича кладут жемчужину, бусину или – в более современном варианте – монету.

Солнцепоклонники встречают Новый год

14 апреля начинается Новый год по календарю езидов – представителей одного из самых закрытых этносов в мире. Корреспондент Metro недавно побывал в Лалеше – городе-храме на севере Ирака

самого города Лалеш – около 600 человек. В городе есть школы, но если езиды хотят получать высшее образование, они вынуждены

нас и так очень мало. Только ребенок, рожденный в браке езидов, принимает нашу веру. Вступить в веру не по крови невозможно.

Наверху пекут имена семи ангелов и всех членов семьи – сперва мужчин, потом женщин, и в конце – самых маленьких детей. В четверг рано утром глава семьи разрезает кулич а раздает всем куски. Кому достанется бусина – тот будет самым счастливым на протяжении всего года.

искать его за пределом своих земель.

Лалеш для езидов – как Мекка для мусульман. Там должен побывать каждый езид. Здесь находится гробница главного пророка езидов – шейха Ади. У езидов нет других храмов и каждый член езидской общины, разбросанной по всему миру, обязан совершить паломничество в Лалеш хоть раз в жизни.

Храм находится несколько в стороне от города, где, по приданию, Богу явил на свет Адама и Еву. Здание храма сравнительно небольшое – но это по сути вершина айсберга. Основные ценности находятся под землей. Входить можно только босиком и лишь после приглашения шейхов. Священники по внешнему виду похожи на православных, Перед входом езиды обязательно целуют порог. В первых помещениях можно завязать узелок на счастье, причем для мужских и женских желаний – разные комнаты. Дальше хранится гробница пророка, Шейха Ади, увешанная разноцветными полотнищами.

Глубже – пещеры со святыми источниками Канья Земзем и Канья Спн. В водах последнего из них крестят детей, приводя их на пер-

За связь с мусульманами езиды раньше наказывали женщин жестоко – забивали камнями. Сейчас этот обычай уже изжит... почти. Кое-где такие истории все же случаются.

Езидизм

Одна из самых загадочных и малоизученных религий возникла на курдских землях задолго до ислама и христианства.

Около 1 миллиона езидов живут во всем мире. Их историческая родина – Иракский Курдистан.

Езидом стать невозможно – только родиться.

Верят в переселение душ, поклоняются Солнцу и Огню.

Верят в единого бога Ходе и в три его ипостаси – Малака Тавуса, Эзида, шейха Ади.

Верховный ангел езидов Малак Тавус изображается в виде павлина. Христиане и мусульмане отождествляли его с Иблисом, или Дьяволом, поэтому езидов ошибочно считали дьяволопоклонниками.

Традиции

Как отмечают новый год езиды, рассказал Metro Файзо Полатов, президент самой большой в России

Курдистан объединяется через города-побратимы

На днях два города Сура (провинция Амед) и Дохук из Северного и Южного Курдистана стали побратимами, церемония подписания заключения договора о побратимстве между Сура и Дохуком была сделана в столице Великого Курдистана городе Амед.

В ней приняли участие группа кандидатов в депутаты от вновь созданного объединенного курдского фронта, включая известного политика Ахмеда Турка. Мэр Сура Абдулла Демирбаш в своей речи на церемонии что наши сердца и разум никогда не признавали и отвергали эти границы. В будущем границ с другими частями тоже не останутся.

Ахмет Турк в своей речи указал на важность единства между различными курдскими организациями и отметил что я заявляю – прежде всего надо создать единство курдского народа. И после этого мы протянем руку братства туркам, арабам и персам. Армяне и ассирийцы – очень древние народы. Это и их земля, и на этой земле мы хотим свободы

В Эрбиле пройдет конгресс по массовым захоронениям жертв баасистского режима

17-19 апреля в Эрбиле пройдет 3-й конгресс по иракским массовым захоронениям.

На конгрессе примут участие 100 курдистанских и зарубежных исследователей, изучающие вопрос поиска и эксгумации захоронений жертв баасистского геноцида. Об этом сообщил агентству ПУК-Медиа пресс-секретарь

Министерства мучеников и вопросов Анфала Фуад Осман. На конгрессе будут представлены 12 докладов: 6 на английском языке, 3 на курдском и 3 на арабском, добавил он. Признание массовых убийств как геноцида является основной целью конгресса.

Первый и второй конгрессы прошли в Лондоне 2006 г. и Эн-Наджафе в 2008 г.

С 2008 г. в Курдистане проведено 500 операций по пересадке почек

Руководитель группы по хирургии почек и трансплантации в Курдистане, заявил агентству Ак-Ньюс, что за последние три года его команда сделала 500 операций по трансплантации почек. При этом, по словам Пшитивана Хашима Баззаза, 90% операций были успешны.

Он добавил, команда состоит только из курдских специалистов, которые надеются обучать других хирургов, чтобы расширить команду.

Президент Барзани переговорил со спикером иракского парламента

В среду, президент Курдистана Масуд Барзани в телефонном

разговоре со спикером парламента Ирака Усамой аль-Нуджаифи

обсудил политическую ситуацию в Ираке и Курдистане. Относительно волнений в Сулеймании, обе стороны согласились в необходимости урегулирования кризиса мирными средствами, уважения законных прав граждан и реформ.

Любое использование материалов допускается только при наличии гиперссылки на Курдистан.Ру

Иракский парламент наконец изберет вице-президентов

Как сообщает агентство АК-Ньюс со ссылкой на депутатов иракского парламента, на четверг намечено голосование по кандидатурам вице-президентов,

каковыми являются Адель Абдель Махди, Тарик аль-Хашеми и Худаир Хузаи. При этом руководство парламента настаивают на голосовании единым списком, многие же депутаты требуют индивидуального голосования. Эти разногласия до сих пор заставляли откладывать

голосование за вице-президентов; по словам депутата от Национальной Коалиции Салмана аль-Муссави, голосование состоится списком.

В четверг утром министр финансов Турции Мехмет Шимшек во главе большой торговой делегации прибыл в Эрбиль с первым рейсом турецкой национальной авиакомпании (Turkish Airlines).

Начались рейсы в Эрбиль турецкой государственной авиакомпании

Делегацию, состоявшую из 40 человек, в аэропорту встретили курдские высокопоставленные чиновники. Шимшек в Стамбуле заявил журналистам, что будет разговаривать в Эрбиле по курдский. М.Шимшек - курд по национальности и выдвинут от правящей партии АКП кандидатом в депутаты от курдонаселенного

Батмана, на предстоящих выборах в парламент Турции.

Турецкая национальная авиакомпания "Тюрк Хава Йоллары" была основана в 1933 году и имеет штаб-квартиру в Стамбуле.

Турецкие авиакомпании уже ранее установили воздушную связь с Курдистаном, но до сих пор это были только частные компании.

В Ираке найдено массовое захоронением времен Саддама

Массовое захоронение, содержащее останки более 800 тел, было найдено в западной части Ирака. Многие считают, что там закапывали про-

Как уже установило следствие, в братской могиле найдены останки курдов, шиитов, женщин и детей. Это одно из самых больших массовых захоронений,

тивников бывшего лидера Саддама Хусейна. Об этом сообщил представитель министерства по правам человека.

По словам Камиля Амина, могилы обнаружены в пустыне, в западной провинции Анбар, суннитском центре Ирака.

обнаруженных в последние годы. "В общей могиле находятся люди из разных сект. Первоначальные данные указывают на то, что все они были политическими противниками режима Саддама," - сказал Амин.

Компания Gulf Keystone увеличила более чем вдвое объем своих резервов на одном из месторождений Курдистана, сообщает Reuters.

Gulf Keystone увеличила объем нефтяных резервов в Курдистане

Оценка запасов на месторождении "Шайкан" увеличена на 1,9 млрд баррелей, до 4,9 млрд баррелей. На этом блоке британская компания имеет долю в 75%.

По словам стар-

шего операционного президента Gulf Keystone Джона Герстенлауэра, это достаточно консервативные оценки.

Информация уже способствовала повышению цены акций компании на 18%.

КРГ решило кредитовать строительство мясомолочных ферм

КРГ готово выделит кредит в 100 млн. иракских динаров (83,5 тыс. долларов) любому крестьянину, который создаст современную мясомолочную ферму. Об этом заявил агентству АК-Ньюс генеральный директор Министерства сельского хозяйства Курдистана Рамадан Мухаммед. По его словам, в настоящее время мясо и молоко производятся в деревнях традиционными методами, и КРГ хочет изменить эту ситуацию.

По его словам, в настоящее время разрабатываются три современные молочные фермы, принадлежащие частному сектору.

Иракский парламент завершил в четверг свою сессию из-за отсутствия кворума, в связи с уходом членов Коалиции правового государства. На сессии предполагалось избрать трех вице-президентов, на посты

Худаир аль-Хузаи (Коалиция правового государства).

Как заявил агентству АК-Ньюс лидер блока Иракия Джавад аль-Болани, КПГ препятствует работе парламента, пытаясь навязать кандидатуру Худаира аль-Хузаи, которая

Выборы вице-президентов Ирака так и не состоялись

которых предлагаются Адель Абдул Махди (Высший совет ислама в Ираке), Тарик Хашими (аль-Иракийя) и

отвергается большинством политических блоков.

Новое заседание состоится в субботу.

В Эрбиле открылось поле для пейнтбола

В четверг в Эрбиле состоялось открытие первого в Ираке поля для пейнтбола.

Открытие состоялось в присутствии ряда курдских чиновников, а также большого количества молодежи.

Менеджер проекта Шерван Хамид сообщил агентству АК-Ньюс, что проект профинансирован частным сектором на сумму 550.000 долларов.

Новое поле площадью более 1800 квадратных метров имеет отделы для стрельбы из лука и бильярда, а также кафе.

Ранее в Эрбиле уже был открыт центр мини-гольфа, пользующийся большой популярностью.

TƏSİSÇİ VƏBAŞ REDAKTOR:
TAHİR SÜLEYMƏN

İMTİYAZ ÜSERNİVİSAR:
TAHİR SİLƏMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР

ТАХИР СУЛЕЙМАН
Tel: +994 50 352-33-18

Azərbaycanın ənşöbəsi ni nr edakt oru:

SAKİT ÇIRAQLI
Rus şöbəsinin redaktoru
SEYMUR ALXANOV

Xüsusi məxbirlər:
RAMİZ CƏBRAYİLƏV
Məlliflərinin müvqeyi
redaksiyanın müvqeyi
ilə üst-üstə düşməyiblər.

Ünvan Bakı şəhəri, 40
Küçə S.Məhmandarov ev 25, məzil-17

Navnisan: Bakı 40 soyaq
S.Məhmandarov xanı 25 mal-17

Адрес: Баку 40, улица С.
Мехмандарова дом 25 кв-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnilib və "Futbol+ Serviss" mətbəəsində çap olunmuşdur.
www. Diplomat-kurdi.com
e-mail: diplomat_gazeti@box.az
Şahadət nmr: NFŞ 005004966

BUSB-un 2 saylı Sabuçu rayon filialı
VÖEN1800061582
H/h 438010000
Sifariş: 1450
Tiraj: 3000